

GELUKSLAND

ANNIE VREELAND

GELUKSLAND

Kas vecht als een beroepsworstelaar. (Zie blz. 57)

GELUKSLAND

DOOR

ANNIE VREELAND

GEÏLLUSTREERD DOOR A. VAN MIDDEN

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

De familie Slijper

Uit een loodgrijze lucht gutste regen, het water vormde in een onaanzienlijke straat gore plassen. De verstopte putten konden ze niet verzwelgen. Enkele jongens baggerden er blootsvoets door, ze lachten, als liepen ze in de zee.

Edith, Flip en Nol Slijper zouden graag hebben willen meedoen, hun moeder had het echter verboden. Als belangstellende toeschouwers zagen ze door de schoongewassen ramen, hoe de jongens modderstraaljes lieten opspatten.

Kazan, Flips zwarte kroeshond, legde de voorpoten op het kozijn en blafte tegen de regen. De twaalfjarige Edith hield bedarend een hand op zijn kop. Ze was slank en had grijsblauwe ogen, die waren voor haar leeftijd soms ernstig.

Edith herinnerde zich de bevrijding nog wel. Toen had een lange Canadees haar op zijn schouder gezet, ze waren samen gekiekt. Want Edith had hem sterk aan zijn dochttertje herinnerd. Edith bewaarde de foto zorgvuldig, de Canadees had zijn naam en adres op de achterzijde geschreven. „Als je nog es in Canada komt, kun je me vinden,” had hij lachend gezegd. Stel je voor, dat Edith hem onverwacht zou kunnen bezoeken!

Ze had aan Flip en Nol vaak verteld, dat het eten na de bevrijding uit de lucht was gekomen en moeder het voor niets had gekregen. Nooit eerder had Edith zoveel biskwie en chocolade gegeten. „Nu breekt er een gouden tijd voor ons aan,” had moeder gezegd. Haar man had voor de oorlog tot de werkelozen behoord en in de bezettingstijd was het tobben gebleven. Meubelen en linnen waren voor eten geruild, het drietal sliep nog steeds zonder lakens.

Als jongen had de oude Slijper een poosje gevaren, daarna een jaar bij een hoefsmid gewerkt. Aan de blaasbalg was hij niet gebleven, maar twaalf ambachten en dertien ongelukken was het niet voor hem geworden. Hij was als huisschilder werkzaam geweest, had er plezier

in, om kale kozijnen en deuren glimmend te verven. Onbevreesd had hij aan een daklijst gehangen, maar een paar jaar geleden was hij van een hoge ladder getuimeld. Zijn gebroken ribben waren geheeld, doch hij kreeg een hevige schrik door die smak. Op hoge ladders durfde hij niet meer. Door die hoogtevrees was hij weer dikwijls werkeloos. „Je moet niets forceren,” had de dokter gezegd. En zo bleef de gouden tijd een luchtspiegeling voor zijn vrouw. Hij was ook nu geruime tijd zonder werk, de buikriem moest hierdoor soms strakker aangehaald worden. Toch was juffrouw Slijper dankbaar voor de steun die ze kregen.

De elfjarige Flip was er trots op, dat hij mooie portretten en hinkhokken op de stoep krijten kon. „Jij kunt bij de Parijse schilders de kost wel verdienen, die kalken ook op de straat,” had een buurman gezegd. Maar Flip wilde liever naar Australië of Canada gaan, hier bleef het voor hen toch armoe troef.

Een kennis van hen werkte in Sydney in de bagagedepots, geld als water verdiende hij er. „Dat zou u ook kunnen, vader, laten we emigreren,” had Flip gezegd. Nederland werd te dicht bevolkt, 't zou in het buitenland beter voor hen zijn.

Ook Edith en Nol wensten vurig, dat hun vader zich bij het leger der landverhuizers aansluiten zou, ze hadden er de narigheid van het inenten voor over. Ze fantaseerden graag over een Geluksland, dat tot nu toe slechts in hun verbeelding bestond. Nol was acht jaar, had steeds honger en bleef broodmager.

Peinzend tuurde hij naar de loodgrijze lucht. Zou de zon straks nog schijnen en zou er dan een regenboog komen? Nol zag de regenboogkleuren graag. Hij had eens aan een vriendje gevraagd, wie die boog zo mooi had getekend. „Getekend? ha... ha... die boog komt van zelf...” Beschaamd was Nol in huis gegaan.

De gedachte aan een ongeziene Tekenaar liet hem echter niet los. Hij dacht aan die tekenaar óók als de lucht, na een zonsondergang, een kleurenpalet was. Dan was Nol niet naar binnen te slaan. En als een zacht grijs die kleuren bedekte, had hij spijtig gezucht. Maar zijn dromen konden zijn honger niet stillen. „Jij hebt een lintworm,” zei Flip soms. Nol geloofde het niet, maar Flip plaagde hem wel vaker.

Ze woonden niet graag in deze straat, vooral Edith zou haar

willen ontvluchten. De orgelman reed er met zijn pierement zo vlug mogelijk door, de scharensliiep deed, of messen en scharen hier niet bot konden worden. Er was voor hen niet veel te verdienen. Op nationale feestdagen hing er slechts een enkele vlag uit een raam en dan was het een kleine.

Gelukkig was er in de stad ook een markt. Daar ging het drietal graag heen. Ze zagen er kopende, etende mensen, op de markt scheen ieder rijk te zijn. Ze keken er naar konijnen en hondjes, naar een fret met loerende oogjes. Naar Jan de bloemenkoopman, die zijn bloemen en planten bij opbod en afslag verkocht.

Edith kocht zo goedkoop mogelijk voor een hele week groenten, en soms wat gestoomde vis. Als het kon lijden, tracteerde ze op patat frites. Ze waren dol op de met zout bestrooide, brosse aardappelreepjes en zouden er ook nu wel een portie van lusten.

In het keukentje waste hun moeder. Ze had al gemopperd, omdat het natte goed buiten nog natter zou worden. Straks zou de was wel in de kamer worden gehangen, om er te drogen. „Dan ruikt het hier óók naar blauwsel en chloor,” dacht Edith.

Zij bleef, ondanks alles, aan een gouden tijd geloven. Edith wist echter niet, of het geluk zich hier of in hun Geluksland voor hen baanbreken zou. „Eén vogel in de hand is beter, dan tien in de lucht,” was een haar welbekend spreekwoord. Die éne vogel ontsnapte hun wel telkens, maar de tien gaven hun toch vreugde.

Kazan blafte weer eens en Nol kreeg genoeg van het kijken.

„Wat blijft moeder lang in de keuken, Edith . . .” „Er is veel werk aan de was. Als we in Geluksland wonen, koopt vader een electriche machine voor moeder . . .” „En ik krijg een fiets, een spiksplinter-nieuwe,” zei Flip. „En ik een ponny, dan leer ik, net als de prinsesjes, paardrijden,” zei Edith. Ze lachte opeens. Deden ze niet als de jagers, die de huid van de beer verkochten, toen hij nog moest worden geschoten? Toch sprak ze graag over Geluksland; dit verdreef de grauweheid, bracht wat glans in het leven. Edith wist wel, dat velen uit verre landen teleurgesteld teruggekeerd waren, en zij, die er bleven, ook veel doorworstelen moesten. Maar ze wilde hier niet aan denken, want hun Geluksland zou goed zijn. Daar zouden ze voor veel ontbering ruimschoots schadeloos worden gesteld.

Ze keek weer naar buiten, naar een leeg huis aan de overzij, Kazan

was er een trouwe bezoeker geweest, hij had er worstvelletjes en kluijfjes gekregen.

Een bakfiets reed in de straat, hield voor het lege huis stil. De regen kletterde op het reeds kletsnatte zeil. Een man in een oliejas schudde het water er af. Vlug droeg hij licht meubilair in de woning en ook rollen vloerzeil. Toen wierp hij het bruine zeil weer over de laadbak. In de kamer werd het opgerold zeil uitgelegd.

„Wat een weer, om je boeltje over te brengen,” zei Edith. Flip streek een hand door zijn bruin, krullend haar.

„Wie zouden er komen wonen?” „Ik weet het niet, jò.”

„Als er maar aardige kinderen zijn, Edith,” zei Nol.

„Die komen hier misschien toch niet; 't is bij ons zo kaal.”

„We hebben toch dikwijls plezier met elkaar.” „Als we: ik zie, ik zie wat jij niet ziet, met elkaar spelen.” „Of: Mens erger je niet.” „Vader ergert zich wel, als hij er bijna is en van voren af aan moet beginnen.” „Dan zegt hij: Zo gaat het ook in het leven.”

De baggerende jongens bekeken de bakfiets en verdwenen toen uit de straat. „'t Is voor jou een geluk, Kazan, dat daar weer mensen komen,” zei Flip. „Misschien houden ze niet van een hond, jò.” „Van Kazan moet iedereen houden.” „Waf . . . waf . . .” blafte de hond.

Na een poosje reed de man in de oliejas de fiets de straat uit. „Zou hij terugkomen, Edith?” „Ik denk het wel, Nol.” „Misschien slapen ze vannacht in het huis.” „Dat zou best kunnen.”

„Ik heb honger,” zei Nol. „Zijn lintworm waarschuwt. Ik zou best spek lusten,” zei Flip. „Je mag blij zijn, als je wat hagelslag krijgt,” zei Edith. „Ik wou, dat ons bord es van het vet glibberde. In hotels bikken de mensen fijn! Soms kijk ik er naar, maar de obers jagen me weg,” zei Flip. „Die naarlingen.” Kazan spitste de oren. „Hij hoort moeder.”

Nog warm van de was betrad juffrouw Slijper de kamer. Het strak-gekamd-haar was vochtig van wasem, van haar blote armen kwam damp. „Wat een vreselijk weer! Het water borrelt over de pijpen. Was je vader maar thuis, hij houdt geen droge draad aan het lijf. Dit is geen weer, om op werk uit te gaan.” „Vader zal wel es schuilen. Aan de overzij zijn meubels gebracht, moe,” zei Edith.

„Dan komen er nieuwe burens, maar er is moed voor nodig, om nu te verhuizen. Natter kan het haast niet. Ik trek ander goed aan, zet jij

dan thee, Edith? Je kunt ook brood snijden, maar niet te dik. Er moet voor morgen wat overblijven," zei juffrouw Slijper.

Edith zorgde voor thee, plaatste de pot in een muts, waaruit de watten aan alle kanten puilden. „In Geluksland kopen we een elektrische warmer," dacht ze. Edith had ze in étalages van grote winkels gezien. En nog veel meer, wat zij zich in hun Geluksland aanschaffen zouden. Ze sneed brood, smeerde wat margarine er over uit. Als hongerige mussen gristen Flip en Nol de kruimeltjes weg. „Krijgen we er wat op, Edith?" vroeg Flip. „Er is nog wat hagelslag, maar 't staat achter slot. Nol heeft gesnoept." „Ik had er zo'n trek in." „Je mag toch niet snoepen." „In Geluksland krijgen we elke dag ham en kaas. En een zacht gekookt eitje," zei Flip. „Wel twee, hè?" zei Nol. „We eten er ook wel es biefstuk en karbonade."

Flip streek een hand langs zijn smakkende mond. „Je doet, of je pas een vette kluif hebt gehad, jò" zei Edith. Lachend brokkelde Flip in Kazans bakje wat brood, goot er water en melk over heen. Zijn moeder kwam bij hen terug. „Bent u erg moe van de was, moe?" „M'n rug is gekraakt, jò." „Waren we maar in Geluksland." „Dan kregen we elke dag fruit en ijsjes, zoveel als we wilden," zei Nol. „Als ik dan een pony heb, draag ik een rijkleed," zei Edith. „Misschien neem ik ook een pony, inplaats van een fiets. Dan krijg ik een rijbroek, hè moeder?" riep Flip.

„Wie dan leeft, wie dan zorgt, jò."

„U kunt daar wel een sleepjapon dragen."

„Jij denkt: Wie 't breed heeft, laat het breed hangen. En wie het nog breder heeft, laat het slepen. Maar de gebraden kuikentjes vliegen in andere landen evenmin in je mond. Je moet er óók voor de kost ploeteren, Flip."

„U moet met ons mee doen, anders is het niet leuk, moe," zei Flip, een beetje verwijtend.

„Daar is de bakfiets weer," waarschuwde Nol. Juffrouw Slijper was te moe, om nieuwsgierig te zijn. Maar drie paar ogen zagen, wat de man in de oliejas weer in het huis droeg. „Ze hebben stoelen met pluche, moe," zei Flip. „En zo'n mooie klok." „En schilderijen." „Met gouwe lijsten." „En een mooi vloerkleed." Ook nu kwam de laadbak vlug leeg. Flip liep naar zijn moeder, keek naar haar oude

japon, naar hun armelijk boeltje. „In Geluksland hebben wij veel mooiere spullen. Daar rijdt moe in een auto en draagt zijden japonnen.” De hand van juffrouw Slijper schoot uit.

Ze had zich op de vleugels der fantasie vaak laten meevoeren; nu kon ze het niet. Haar rug was gebroken en ze had geen cent meer in huis. Een harde klap kletste op Flips gezicht. De klap deed hem pijn, beteuterd streek hij over zijn gloeiende wang. Zijn moeder sloeg niet zo gauw, dus moest ze wel moe zijn. Flip zocht troost bij de hond, trok het dier op zijn knie. Hij had wel eens angst, dat zijn moeder, om het belastinggeld uit te sparen, Kazan zou weg doen.

„Kreeg vader maar werk. . . Hij heet Slijper, maar tegenwoordig is hij een straatslijper ook,” dacht Flip. Maar toen zijn vader thuis kwam, zag Flip wel, dat het weer mis was. De schilder had goedige ogen; zijn haar grijsde; zijn gezicht was mager. De kinderen hielden veel van hem; ze wandelden 's Zondags met vader, plukten dan planten en bloemen. Flip droogde ze thuis in een boek of een schrift, plakte ze later in een groter schrift tussen vloei. Ze zochten ook gaarne bramen, brachten in de herfst trommels vol met beukenootjes naar huis. Het pellen had hun reeds menig gezellig uurtje bezorgd. De schilder zette zich ook aan de tafel, in de gang lekte het water uit zijn oude jas.

„Heb je werk, Klaas?” vroeg zijn vrouw. „'t Was weer in de hoogte, ik durf het niet aan. Hoe kom ik toch van die hoogtevrees af?”

„Ik weet het ook niet. Edith zal thee voor je schenken, dan eten we brood.”

„Vader lijkt al even moe als moeder te zijn,” dacht Edith. Ze schonk thee voor hem in. Nol vertelde, wat er aan de overkant was binnen gebracht. „Zo, komen daar mensen,” zei Slijper. Hij rilde nog van de regen. Traag at Flip het brood, hij mokte nog om de klap. Voor de derde maal stond de bakfiets aan de overzij stil, nu werden er kapokmatrassen naar binnen gedragen. „Ze zullen er dus vannacht wel slapen,” zei Nol. „Dat denk ik ook, jò.” De regen bleef stromen, juffrouw Slijper rees op. „Het wordt vandaag niet meer droog, ik zal het natte goed maar es halen. Ik móét nu wel vlaggen,” zei ze.

Nieuwe buren

Kazan lag aan Flips voeten. Flip maakte sommen met breuken. In rekenen was hij niet slecht. „Jij kunt met Bartjes wel overweg,” had de meester gezegd. Maar al zijn rekenkunde bezorgde zijn moeder geen vollere beurs. Edith corrigeerde een taalles. Toen zij geen fouten meer vond, verdiepte zij zich in de atlas. Het natte goed boven haar hoofd deed haar soms rillen. En het eentonig geluid van de regen stemde haar een beetje weemoedig. Het was nu stil in de straat. Ediths gedachten dwaalden naar andere huizen. Aan het eind van de straat was de woning van Driek Naastepad, een taxichauffeur. Hij had een vrouw en een achtjarig dochtertje, Hetty. Driek was wat verwaand en had zich niet met de buren bemoeid. Juffrouw Gerrits had daarom een hekel aan hem.

Onlangs had Drieks gedrag de straat op stelten gezet. Hij was er met een Mercedes vandoor gegaan. Op de wagen had hij een andere nummerplaat aangebracht. Hij had kans gezien, om het land ongehinderd een week te doorkruisen. Bij een botsing was de wagen in puin gereden en Driek gepakt. Nu moest hij brommen.

Zijn vrouw en Hetty werden met de nek aangezien. Hetty werd vaak geplaagd. Maar Edith nam haar in bescherming. Edith keek naar haar vader, hij zat zo stil aan de tafel.

Zijn gezicht was nog moe. Hij had een pijpje gestopt en rookte. „Damp niet zo, Klaas, denk aan het goed,” zei zijn vrouw. De schilder deed nog een trekje. Dan werd het pijpje gedooft. „Er is geen cent meer in huis. En morgen moet er óók brood zijn,” zei zijn vrouw zuchtend. „Zijn er geen lege flessen meer, Tine? En ouwe kranten?”

„Zoek jij ze dan maar bij elkaar.” Slijper keek in kasten en kastjes. De buit werd op ongeveer twee gulden geschat. „Die zijn zó verdwenen. En 't duurt nog wel even, eer jij het steungeld weer krijgt. Op de kinderbijslag moeten we nog langer wachten;” zei juffrouw Slijper.

„Komt tijd, komt raad, Tine,” zei Slijper. De moede blik van zijn vrouw dwaalde naar Kazan. Flip wist wel, dat ze nu aan het belasting-

geld dacht, en aan Kazans eten. Maar hij wilde Kazan niet missen! al moest hij dan zelf nog meer hongeren. De hond bracht nog een beetje vrolijkheid in hun huis. Slijper zette zich weer. Zijn ongeval had ook zijn vrouw zeer geschokt. Ze ging nooit tekeer, als hij weer zonder werk thuis kwam. Ze beschouwde hem als een soldaat, die aan het front een schrik had gekregen. En dit deed de dokter eigenlijk ook.

Eensklaps werd er gebeld. Kazan hief de kop grommend op. „Hij schrikt van de bel. Wie zou er zijn?” „Geen deurwaarder, Tine.”

„Dan is 't misschien juffrouw Gerrits, om de koffiemolen te lenen.” „Hoe later op de avond, hoe schoner volk,” zei de schilder wat spottend.

Men was het in deze straat gewend, om elkander met kleinigheden te helpen. Als het geleende niet teruggebracht werd, ontstonden door die hulpvaardigheid wel eens ruzies. En juffrouw Gerrits liet de mensen om hun bezit dikwijls lopen. Ze was in de straat om haar vinnigheid niet bemind.

Niet zij, maar de man in de oliejas stond voor de deur. „G'n avond, m'n naam is Vogels. Ik kom aan de overkant wonen.” „Mijn naam is Slijper. U kunt wel binnenkomen, maar vanwege de regen droogt de was in de kamer. Jullie treffen het ook slecht met het weer.” „Het meeste huisraad is hier toch al. Straks gaat het orgel nog over.” „Hebben jullie een orgel?”

„Ja, we houden van zang en muziek. Maar m'n nijptang ligt in het andere huis. Kan ik er hier soms een lenen? De burens naast mij waren niet thuis.” Slijper haalde een nijptang voor Vogels. „Mag ik die tot morgen houden?” „De hele week, als het moet.” „Wel bedankt. Als we op streek zijn, komt u maar eens bij ons buurten.”

Vogels vertrok, Slijper keerde naar de kamer terug. „Ik heb aan de nieuwe overbuurman een nijptang geleend. Hij lijkt wel geschikt. En hij heeft ook een orgel.” „Als ik een orgel had, zou ik niet in deze straat willen wonen,” zei Edith. „Ze hebben misschien van woning geruild, om een tuintje te krijgen.” „In Geluksland kopen wij een orgel en een piano,” wilde Flip zeggen. Doch die oorvijs zat hem nog dwars.

Zijn moeder geeuwde, de moeheid stak in haar ogen. Edith

verdiepte zich nog in de atlas. Ze haalde vaak hoge cijfers, voor opstellen ook. Als ze hier bleven wonen, zou ze schooljuffrouw willen worden. Ze hield van kinderen en als schooljuffrouw had ze lange vacaties. Maar als zij de lagere school had doorlopen, zou ze wel gauw iets moeten verdienen.

„Wat hebben rivieren soms gekke namen! De Lijs en de Nethe. Als we toch eens bij die lange Canadees konden komen! Hij zou wel zorgen, dat vader werk kreeg. En misschien reed ik dan toch op een pony . . .” dacht ze. „Slaap je al, Tine?” vroeg Slijper. „Het scheelt niet veel, Klaas. Maar in Geluksland zal ik niet moe zijn, hè Flip?” „Daar wordt alles voor u gedaan, moe,” zei Flip. Nu lachte zijn moeder toch. „Je bent onverbeterlijk, Flip.” Hij lachte ook, zei, dat Kazan mooi zitten moest, doch gaf hem niets.

Edith borg de atlas en boeken weg. „Ik ga naar bed. Voor: Mens erger je niet . . . is moeder toch te moe . . .” „Ik zit al te slapen! Kregen we in de Moerwijk maar een huisje. Daar is alles nieuw, Klaas. Als jij dan werk had, zou ik hier een pak zorg achterlaten.” Nog wat schuw gaf Flip zijn moeder een nachtzoen. Hij moest met Nol een kamertje delen. Edith had een vertrekje apart. Nol lag dwars in het bed, Flip trok de weggetrapte dekens over hem heen. Kazan rolde zich in de mand op, tot hij een wollige mof leek. In bed dacht Flip nog aan zijn Geluksland. Daar was het veel vrijer als hier. Als hij hier een portret op de stoep had gekalkt, keken de vrouwen boos en schrodden het weg. En Flip moest opletten, dat zijn tol niet door de ruiten heen vloog.

's Zomers zag hij bergen bramen verdrogen, omdat hij niet achter het prikkeldraad komen mocht. Zou hij in Geluksland wel eens buffelvles aan een spit roosteren? Flip zou er óók opnieuw willen beginnen. Maar vanmiddag deed zijn moeder niet echt met hem mee. Ze was ook zo moe en natuurlijk deed haar rug weer veel pijn, anders zou zij Flip die oorvijs niet hebben gegeven. „Slaap je al, Kazan?” vroeg hij. Geen geblaf onderbrak Kazans snurken. Nol trapte de dekens weer weg. Flip merkte het niet. Hij droomde ook in zijn slaap van Geluksland.

De volgende morgen rees er een blijde zon aan de hemel. De rijweg was droog. Bij de verstopte putten bleef het water nog staan. Juf-

frouw Slijper nam de vlaggen uit de wasknijpertjes. Ze rolde de lijnen op en schoof de ramen omhoog. Bij de nieuwe burens liet men de frisse lucht óók binnenstromen. Voor de ramen hingen al tulengordijntjes. Met slaperige ogen kwam Nol in de kamer. Zijn moeder inspecteerde hem grondig. „Je hebt je niet goed gewassen. Doe 't nog maar es over. Je moet altijd zindelijk zijn, maar nu vooral, Nol. Er is zoveel kinderverlamming.” Nol slenterde weer het keukentje in, draaide er weer aan de kraan. Zijn moeder stopte een kniekous voor hem. Brandschoon kwam Flip in de kamer, hij was op zich zelf gewoonlijk netjes. „Kom Kazan, we gaan naar buiten.” Kazan sprong vrolijk mee, zijn geblaf vervulde de straat.

Edith had een lint in een laatje gevonden, het hield haar haar bij elkaar. Het aanwezige brood werd tussen haar en de jongens verdeeld. „Als de rommel verkocht is, brengt vader brood mee en eten wij wel,” zei juffrouw Slijper. „Ik lust ook liever vers brood, moeder,” zei Nol. „Oud brood is gezonder.” „In Geluksland krijgen we tip-top, hoor,” zei Edith.

Ze liep naar het raam, keek naar het nu weer bewoonde huis. Er drong muziek tot haar door. „Aan de overkant wordt op het orgel gespeeld en ze zingen er bij, moe . . .” „Vogeltjes, die vroeg zingen, zijn vaak voor de poes,” zei de schilder. „'t Is toch beter om de dag zó te beginnen dan met ruzie en vechten, Klaas.” „Het klinkt wel mooi, net kerkmuziek, moeder,” zei Edith. Juffrouw Slijper kwam ook bij het raam, spande zich in, om het gezang te verstaan.

*God zal voor u zorgen,
Goed is de Heer,
En met elke morgen
Keert Zijn goedheid weer.
Schoon g' in 't verdriet
Nergens uitkomst ziet,
Sterker dan de Helper
Is de nood toch niet.*

Juffrouw Slijper was als gevangen in een ban; het was, of er uit een andere wereld een zonnestraal binnen kwam.

Om vijf uur belde een jongen van Ediths leeftijd. Hij was stevig

gebouwd en netjes gekleed. „Hier is de nijptang, wil je je vader bedanken?“ „Ja, hoor,” zei Edith.

De jongen bleef staan, ze namen elkaar even op. „Hoe heet je?“ vroeg toen de jongen. „Edith Slijper. En jij?“ „Kasper Vogels.“ „Wat doet je vader?“ „Hij is bij de Gemeente.“ „Dan krijgt hij later pensioen.“ De jongen lachte.

„Zijn jullie al wat op streek?“ „'t Begint gezellig te worden. Vader heeft een paar snipperdagen, nu kan hij fijn helpen.“ „'t Is vandaag beter weer.“ „Gelukkig wel.“ „Maar al het water liep nog niet weg.“ „Nee.“

„Speelde je vader vanmorgen op 't orgel?“ „Nee, moeder. Heb je ons horen zingen?“ „Ja en we vonden het mooi.“ „We zingen elke morgen bij 't orgel. Dat was moeder bij opoe en opa gewend. Het orgel is nog van hen.“

„Dan heb je rijke grootjes gehad! Ik wou, dat ik zo mooi als je moeder kon spelen! Ken jij het ook?“ „'k Heb ruim een jaar les gehad.“ „Heb je nu geen les meer?“ „Ik leer het me zelf verder bij. Moeder zegt soms, dat ik maar kerkorganist worden moet. Dan kan ik concerten geven, zoals Feike Asma.“ „Daar heb ik nooit van gehoord,” zei Edith schouderophalend.

„Wat doe je nog meer graag?“ „Knutselen. Als de stofzuiger staakt, weet ik de fout wel te vinden. En ik heb de strijkbout ook dikwijls gemaakt. Heb jij nog zusjes?“ „Nee, wel twee broertjes.“ „Ik heb twee zusjes. Wat doet jouw vader?“ „Hij is schilder, maar zonder werk. Vader is es van een ladder getuimeld. Hij heeft nog last van hoogtevrees. Hier blijven we arm, daarom willen we graag emigreren. We weten nog niet, waar we zullen belanden. Maar als we er over praten, noemen we ons land Geluksland,” zei Edith.

„Een mooie naam.“ „Het is er ook mooi!“ „Weet je dat zeker?“ „Ja, we krijgen er alles, wat we maar willen.“ „Dan zal het tegenvallen, als je er werkelijk bent.“ „Dat zegt moeder ook. Maar voor ons is Geluksland als in de sprookjes.“

Edith kreeg er plezier in, om met die vreemde jongen over haar fantasieën te spreken. „Hebben jullie zo'n droomland niet?“ vroeg ze. Kas dacht even na. „Wij willen niet naar een ander land gaan. Maar in de Bijbel wordt van de hemel verteld. Daar is het echte Geluksland.“ „O,” zei Edith, eensklaps verlegen. „Hebben jullie geen

Bijbel?" vroeg Kas., Nee-ee." „O," zei Kas nu. Edith dacht, dat hij teleurgesteld was.

Ze hield de nijptang nog in de hand. „Vind je het hier een prettige straat?" vorste ze. Het gezicht van de jongen betrok. Hij ontweek Ediths blik, keek langs haar heen naar de door de regen gewassen ramen. Naar de putten, waarboven het gore water nog stond. Toen vernam ze een zucht. Edith kreeg spijt van haar vraag. „Je vindt het vast naar, om hier te wonen," zei ze.

„We komen uit een veel betere buurt, maar daar moesten we ons met een zolderverdieping behelpen. 's Zomers was het er vreselijk warm en het tochtte er 's winters. M'n zusje Fanny moest meer buitenlucht hebben. Hier is een tuintje bij 't huis, daarom heeft vader het maar gehuurd. Als alles een plaats heeft, moet je es komen kijken." „Ik ben het meest benieuwd naar het orgel." „Houd je van muziek?" „Ja, maar wij hebben geen orgel." „Geen radio ook?" „Niet meer," zei Edith zuchtend. „Dan luister je maar dikwijls naar ons," zei Kas hartelijk. „Graag, maar nu moet ik m'n huiswerk eerst maken. Wij hebben veel goudsbloemenzaad. Als je voor het tuintje wat hebben wilt, kun je het krijgen."

Edith liep het gangetje in. Kas keek haar na, fluitend keerde hij toen naar zijn woning terug. Zijn moeder wreef glaswerk blinkend, haar lief gezicht werd er warm van. „Heb je de nijptang teruggebracht, Kas?" „Die heb ik aan Edith Slijper gegeven. Ze was wel aardig. En ze heeft ons vanmorgen ook horen zingen." Kas nam de rand van een wijnglas, dat nog gewreven moest worden, tussen duim en wijsvinger in. Hij probeerde, of het als kristal twinkelen kon. „Breek het niet, Kas, 't is nog van m'n trouwdag." Juffrouw Vogels plaatste gewreven glaswerk in de kast. De hangklok tikte kalm aan de muur, dichtbij het raam was de tafel gezet. Schuin in een kamerhoek stond het orgel. Daar hingen ook schilderijtjes van Cecilia met de harp. Etsen en foto's, die nog geen plaats hadden gekregen, slingerden op het buffet. Fanny's popje sliep op een stoel.

„Ediths vader is zonder werk, moe," zei Kas. „Wat is zijn beroep?"

„Schilder. Ze willen graag emigreren. Maar zolang het niet kan, fantaseren ze over Geluksland." „Over Geluksland?" „Ja, daar krijgen ze, net als in sprookjes, alles, wat ze graag willen hebben. Maar

Kas nam de rand van een wijnglas, dat nog gewreven moest worden,
tussen duim en wijsvinger in

ze hebben bij Slijper geen Bijbel," zei Kas. „Dan kennen ze het beste Geluksland ook niet. Hoe vind je de kamer nu, Kas?" „O, wel gezellig. Maar de straat is foeilelijk." „We hebben meer ruimte, als op die zolder. We kunnen hier óók gelukkig zijn, Kas. Vader knapt met Joke en Fanny het tuintje wat op."

„Dan ga ik eens kijken, moeder," zei Kas, en liep naar de tuin. Op Jokes schouders dansten twee bruine vlechten. Zij was van Flips jaren, plukte witte en rose margrietten. De achtjarige Fanny sproeide uit een gietertje water en genoot hiervan zichtbaar. Vogels had het verwaarloosde gras kortgeknipt. Hij harkte het onkruid tot een bergje bijeen en keek vergenoegd naar het kleine gazon. „U moest salvia's

kopen, die bloeien tweemaal, vader," zei Kas. „Ik wou een rots-tuintje maken." „En ook een vijvertje, vader," zei Joke. „Hè ja, dan kunnen er goudvisjes in zwemmen," zei Fanny. „Dat zou wel leuk zijn," zei Kas. „Er is geen ruimte genoeg voor. Een tuinslang zal ik wel kopen," zei Vogels. „Dan kunnen we sproeien." „Toen ik een jongen was, reden er sproeiwagens door de stad. Ik kwam wel es met een nat pakje thuis, Kas." „Dan zal opoe wel hebben gebromd, vader," zei Kas. Hij inspecteerde het schuurtje, dat voor het gereedschap en de fietsen ruimte had.

't Is hier nog zo gek niet. Maar de straat is erg lelijk." „Daar zie je hier niets van, de schutting is hoog, Kas." „En de klimroos is mooi." „U moest mij een tuinhoekje geven, dan kan ik ook kruiden planten, vader," zei Joke. „Moeten ze bij maanlicht en na middernacht worden geplukt?"

Joke lachte. „Als Joke niet dokteren kan, is ze niet in haar sas," zei vader. „Maar voor de lekkerste snoepjes laat ik geen natte doek, taf en een wollen sjaal meer om m'n hals draaien, Joke," zei Kas. „Je bent toch op m'n dropdrankjes dol. In een apotheek wil ik pillen draaien en poeiers in vloeitjes vouwen. Ik roer dan met koperen stampers in koperen vizzels. En het zal fijn zijn, als een zieke door de medicijnen geneest." „In een apotheek moet je ook Latijn kennen, Joke." „Dat zal ik wel leren."

Fanny bleef gieten, zij leerde niet zo vlot als haar zusje. Ze hield van handwerken en hielp moeder. En Fanny las graag mooie verhalen. Ze sproeide Kas eensklaps nat. „Zeg, hier zijn de bedrieger-tjes van Rozendaal niet! Wacht maar, ik zal je." Kas kletste Fanny nat. Ze ontvluchtte hem gillend. „Denk om m'n bloemen," waarschuwde Joke. „We zullen straks brood voor de vogeltjes strooien. Ik ben hier liever dan op die zolder. Daar was geen gas, van de olie-stellen kreeg ik zo'n hoofdpijn. De kamers zijn hier fris behangen en de verf is nog knap. En we krijgen hier om de fietsen geen ruzie." „'s Zomers kunnen we buiten ons huiswerk maken," zei Kas. „Ik schik de bloemen in vaasjes. Zolang de tuin bloemen heeft, zet ik ze ook op de tafel," zei Joke. „De straat is lelijk, maar Edith is aardig," dacht Kas.

Juffrouw Slijper keek de was na. Wat verstedd moest worden,

hield zij apart. „Er is veel kapot goed. Het andere strijk ik morgen wel, Edith.” Kazan had met een ouwe slof gestoeid, hij lag nu hijgend onder de tafel. Nol tekende blokletters. „Wat zie je wit om je neus, jò,” zei juffrouw Slijper. „Ik heb weer hoofdpijn.” „Ga dan naar bed, Nol.” „’t Is nog zo vroeg, moe.” „Rust is goed voor je, Nol.” „Ik kan nog niet slapen.” „Ga dan maar dromen.” „Mag Kazan dan mee?” „Kazan ligt fijn bij mij, Nol,” zei Flip. „Geef Nol zijn zin maar. Jij kunt de hond de hele avond nog hebben. Je zou een poosje bij een boer moeten zijn, Nol. Maar ik kan je niet missen . . .” zei juffrouw Slijper.

Ze had altijd vrees voor kinderverlamming, daar las ze telkens over in de krant. „Heb je nog ergens anders pijn, Nol?” vroeg ze, toen ze hem wies. „Nee, ik ben alleen maar erg moe.” „Kruip maar gauw in je bed. Klaas Vaak strooit al zand in je ogen.” Kazan strekte zich voor Nols bed uit. „Koopt u in Geluksland voor mij ook een hond, moe?” „Wel twee, als je ’t wilt. Geef me nou maar een nachtzoen.” Luchtig trok juffrouw Slijper de deken over Nol heen. Ze wachtte, tot hij in slaap was gevallen. Toen keek ze door het geopende raam. Edith was weg van een boek. In de stille straat sjokte een krantenbezorger voorbij, een werkman reed op een rammelend rijwiel naar huis. De hemel werd weer een feest van kleuren. „Dat ziet Nol zo graag,” dacht juffrouw Slijper. Ze trok de draad door het dunne goed. Ze had zelf ook hoofdpijn, haar hart was vol zorg. Eensklaps schoof ze de stoel nog dichterbij ’t raam. Orgelklanken ruisten weer in de straat. De muziek werkte bedarend op haar. En aan de overzij werd ook gezongen.

*'k Wil U, o God, mijn dank betalen,
U prijzen in mijn avondlied.
Het zonlicht moge nederdalen
Maar Gij, mijn Licht, begeeft mij niet.
Gij woudt mij met Uw gunst omringen,
Meer dan een Vader zorgdet Gij.
Gij, milde Bron van zegeningen,
Zulk een Ontfermer waart Gij mij.*

Juffrouw Slijper ontroerde. „Ik ken de nieuwe burens nog niet. Maar ik ben blij, dat ze hier kwamen wonen,” zei ze.

Edith wordt met de burens bevriend

Kazan had het niet naar zijn zin. Hij hield niet van kliekjes, waarvoor Buisman jus was geroerd. En vlees zocht hij de laatste tijd vergeefs in zijn bakje. Het hielp niet, dat hij mooi zat en Flip smekend aankeek, er viel zelfs geen schijfje worst in zijn bek. En de overburen waren nu weg. Bij de nieuwe bewoners was Kazan nog niet geweest. Hij zou de straat maar eens gaan verkennen, thuis kreeg hij toch niets. Uit gewoonte dribbelde hij naar de overkant en hij had geluk. De voordeur stond aan en Kazan rook een heerlijke geur. Een geur van bradend vlees. Het water liep hem over de tanden . . . hij sloop de gang in. In de keuken keerde juffrouw Vogels bruinende lapjes. Kazan rook de vleesgeur nog sterker. Hij was niet te houden, stooft wild naar de keuken.

„Waf . . . waf . . .,” blafte hij.

De braadvork viel bijna in de pan. „Een hond . . .,” zei juffrouw Vogels half luid. Kazan sprong tegen haar op, blafte nog eens en zag haar smekend aan. „Jij bent de hond van de overkant, hè? Wat ben je zwart, of je met roet ingesmeerd bent. Heb je zo'n honger? Nou, nou, bedaar maar, ik zal je wat geven . . .” Juffrouw Vogels deed een kliekje in een schaalje, roerde er jus door en sneed een stukje vlees klein. Gulzig likte Kazan het eten weg, toen blafte hij weer. „Wou je nog meer? 't Is op, hoor,” zei juffrouw Vogels. Kazan bleef blaffen.

Hij ging hier niet weg, er was nog meer vlees in de pan. Als juffrouw Vogels in 't vlees wilde prikken, werd Kazan weer wild. „Koest toch. Wat moet ik met je beginnen? Je krijgt nog wat melk, want je bent wel een aardige hond. En blijf dan maar, tot ze je komen halen.” Kazan likte ook de melk gulzig op, jankend ging hij toen liggen.

Na een poosje spitste hij plots de oren. Een meisjesstem kwam in de gang. „Ben je hier, Kazan?” Edith had naar hem gezocht, zij rende haar tegemoet. Juffrouw Vogels volgde de hond, ze hield de braadvork nog in de hand. „Is Kazan lastig geweest? Hij kwam hier

vroeger dikwijls, juffrouw." „En hij is de genoten weldaden nog niet vergeten. Jij zult Edith wel zijn?" „Ja, Edith Slijper. Is Kas thuis, juffrouw?" „Hij is met zijn zusjes naar een jarig neefje gegaan. Ze zullen wel gauw terug zijn. Kijk maar es, of de kamer al op streek is gekomen," zei juffrouw Vogels. Verrast keek Edith in 't rond. „Wat is 't hier gezellig! O, en daar staat het orgel! We horen u elke dag spelen en zingen, juffrouw. Moeder zegt, dat de straat er mooier door wordt." Juffrouw Vogels gaf Edith een stoel. „Houd Kazan maar bij je, dan zet ik thee."

Edith nam de kamer nauwkeuriger op. Haar blik liefkoosde het orgel, mooi vond ze ook de voorstellingen van Cecilia met de harp. En de klok tikte zo rustig, als ging de tijd hier trager dan thuis. In het buffet zag Edith het Zondags servies, en aan de wanden de schilderijen in gouden lijsten. Haar moeder had óók een buffetje en schilderijen gehad, maar de hongerwinter had ze verslonden. Een der schilderijen boeide Edith heel sterk. In een korenveld las een vrouw de aren, die de maaiers voor haar lieten vallen.

Juffrouw Vogels kwam spoedig bij Edith terug.

„Nu schenk ik eerst thee. We wonen hier ruim een week, alles heeft z'n vaste plaatsje nog niet." Toen Edith bij de thee een biskwietje kreeg, gromde Kazan al weer. „Hij is een aartsbedelaar, hoor. Kas heeft me van je verteld. Je vader heeft pech met het werk, hè?"

„Vader is al een tijd zonder, juffrouw." „Hij is van een ladder getuimeld?" „Ja, en nu heeft hij hoogtevrees, juffrouw." „Dat is wel naar. Wil jij graag emigreren?" „Het wordt hier toch niks, juffrouw." Juffrouw Vogels keek naar het schilderij, dat Edith geboeid had. „Vindt u het ook mooi?" zei Edith. „Ja, weet je, wat het voorstelt?" „Nee . . ." „Ken je de geschiedenis van Elimelech en Naomi ook niet?" „Ik heb nooit van die mensen gehoord." „Ze woonden in Kanaän. Toen daar honger en in Moab overvloed was, gingen ze met hun twee zoons naar dat heidense land. Het mocht eigenlijk niet, maar Machlon en Ciljon trouwden met Moabitische meisjes, Orpa en Ruth. Na een poosje stierven Elimelech en de twee jongens." „Dat was óók erg," zei Edith. „Ja, Naomi zei, dat haar naam voortaan Mara, wat bitterheid betekend, zijn moest. Ze wilde naar Bethlehem terug. Haar schoondochters gingen een eind met haar mee. Ruth had haar schoonmoeder lief en wilde de afgoden niet

langer dienen. Ze nam van Orpa afscheid en vergezelde Naomi. Naomi's land was verkocht. Op haar aanraden las Ruth aren op de velden van Boaz. Hij merkte haar op, en zorgde dat Ruth een rijke oogst thuisbrengen kon. Later is hij met Ruth getrouwd.

Hun kinderen hebben ook Naomi vreugde gegeven. En in het geslachtsregister van de Here Jezus komt ook Ruths naam voor . . .” „Is ze dat?” vroeg Edith, met een handgebaar naar het schilderij. „Ja, maar ik wou eigenlijk zeggen, dat het geluk niet altijd dáár is, waar wij het zoeken. Dat hebben ook Elimelech en Naomi ervaren.” „Staat dat in de Bijbel?” vroeg Edith schuchter. „Ja, Edith.” „Wij hebben geen Bijbel.” „Dan heb je ook niet van de woestijnreis der Joden gelezen. Voor hen was Kanaän het beloofde Geluksland. Daar zouden ze onder hun wijnstok en vijgeboom zitten. Maar ze waren God ongehoorzaam. Ze hebben ook Mozes, hun leidsman, tot ongehoorzaamheid overgehaald. Toen heeft hij slechts van een bergtop dat beloofde land mogen zien. En eer dat land onder de twaalf stammen verdeeld werd, hebben de Joden veertig jaar in de woestijn omgezworven.” „Veertig jaar? Als ik zolang op Geluksland moest wachten, zou ik er niet meer aan geloven,” zei Edith heftig. „Er zijn ook nu velen, die er pas na veel omzwervingen komen, al is het dan niet door een woestijn, die je op de kaart vinden kunt. Het echte Geluksland is dichterbij, dan je denkt. Als je de Heiland kent, brengt Hij het in je hart. En de hemel is het volmaakte Geluksland.” „Om daar te komen, moet je eerst sterven. We zijn niet rijk, maar toch wil ik graag leven,” zei Edith.

„Dat gunt God je ook. Toch wil Hij, dat we ons reeds op aarde in die hemel gaan thuis gevoelen. Dat we er naar verlangen, om eens in Zijn Geluksland te komen. Daar is Hij ons volmaakte geluk. We zingen bij het orgel vaak van dat land, Edith.” Zwijsend staarde Edith naar de aren-lezende Ruth. Het was, of door die bukkende vrouw de glans van haar Geluksland verdoft werd. Als Ediths vader en de jongens in hun Geluksland moesten sterven, zou het voor Edith en moeder geen Geluksland meer zijn. Edith vond het hier prettig, toch was ze door juffrouw Vogels onrustig gemaakt.

Toen kwamen Kas en zijn zusjes. „Ha . . . Edith . . . ben jij hier? En de hond ook?” zei Kas. „Kazan is hier binnengelopen.” „Bijt hij?” vroeg Fanny. „Nee, Kazan doet niemand kwaad.” „Wat heeft

hij aardige krullen." „Die geven Flip handen vol werk." „Kan hij mooi zitten, Edith?" „Of hij! Dat heb ik zoëven gezien," zei juffrouw Vogels.

Kazan kreeg een stukje biskwie en vertoonde zijn kunstjes. Hij kwispelstaarte tevreden. „Kazan heeft het hier naar zijn zin, Edith," zei Kas. „Verwen hem maar niet teveel, anders komt hij hier telkens." „Dat is wel leuk, we houden van een hond, hoor," zei Joke. „Wil jij hem ook tot je slachtoffer maken?" zei Kas. Niet begrijpend keek Edith hem aan. „Joke beschouwt ieder graag als een patiënt, over wie zij dokteren kan, Edith." „Dan zou ik met je kleinste broertje beginnen. Hij is zo mager." zei Joke. „Dat is Nol altijd," zei Edith. „Ik heb hem ook een paar maal gezien, moe," zei Fanny. Ze streefde de hond. „Laten we met Kazan maar in de tuin gaan," zei Joke. „Kan hij de bloemen dan niet vernielen?" „Ik houd hem wel in de gaten. Ga je ook mee?" zei Joke.

Ediths blik zocht het orgel. „Heb je liever, dat ik wat voor je speel, Edith?" zei Kas. Ze knikte toestemmend. „Dan blijven wij hier." Uit het orgelbankje nam Kas een boek. „Wat zal ik spelen? Piet Hein of In naam van Oranje doe open de poort?" „Speel maar van de Zilvervloot," zei Edith lachend. Ze neuriede de melodie mee. „Nog een Vaderlands lied, zeg," zei Kas. Na een poosje bladerde hij in een andere bundel. „Wat zijn dat voor verzen?" „Christelijke liederen! Ken je dit, Edith?" vroeg Kas. Ze boog zich over het boek.

*Zouden wij ook eenmaal komen
Waar de levensstroom ontspringt?
En, aan altijd groene zomen
Christus' Kerk haar hallel zingt?
Ja, wij zullen eenmaal komen
Aan de zilvren, zilvren stromen,
Waar, aan hun bloemrijke zomen
Christus' kerk hosanna zingt.*

las Edith zacht.

„Nee, dat ken ik niet. Speel het eens, Kas." Ernstig luisterde Edith. Was dit het lied, waarover juffrouw Vogels gesproken had?

*Zalig, heerlijk, daar te wezen,
Daar, verlost van zond'en pijn,
Rein als d'englen Gods te wezen
Altijd bij de Heer te zijn.
Ja, wij zullen eenmaal komen
Aan de zilveren, zilvren stromen,
Waar, aan hun bloemrijke zomen
Christus' kerk hosanna zingt.*

De melodie en ook de woorden ontroerden Edith. Dat: „Ja, wij zullen eenmaal komen,” zong Kas zo zeker. Edith was het meeste aan onzekerheden gewend. Het was zelfs onzeker, of ze hun Geluksland werkelijk zouden bereiken. En . . . of het geluk daar met hen zou zijn. Soms zou Edith het geluk willen dwingen, doch ze was machteloos, om dit te doen.

Het orgel zweeg. „Vind je het een mooi lied, Edith?” vroeg Kas. „Heb je van de hemel gezongen?” „Ja.” „Zijn daar dan zilveren stromen?” „In beeldspraak. Maar 't is in de hemel niet saai en dor, hoor. Daar is enkel licht.” „Wordt er ook gezongen?” „Ja, en er is hemelmuziek.” „Ik wou, dat ik zo kon spelen als jij.” „In de vacantie zal ik je les geven, zeg. Ga nu mee naar de tuin, dan krijg je roosjes van me.”

Kas zocht de mooiste voor Edith uit. Ze stak er een in haar haar. Hij plukte voor haar ook margrietten. „Is jullie tuintje aardig, Edith?” vroeg Joke. „Tamelijk. Wij hebben geen klimroos.” „Uit de onze kruiden oorwurmen, Edith. Zonder oorwatjes ga ik niet slapen.” „En Fanny gaat voor een spin op de loop.” „Moeder heeft aan morgen-spinnen een hekel. Die brengen zorgen in, zegt ze,” zei Edith. „Dat is bijgeloof, Edith,” zei Kas. „'t Komt toch wel es uit, hoor.” „Dan zou de zorg er ook zonder spin zijn geweest.” „Moeder gelooft het nu eenmaal.”

Edith riep Kazan. „We gaan naar huis. Wel bedankt voor alles, juffrouw.” „Ik tracteer op een vruchtenvlaatje. Joke zal er straks wat van brengen,” zei juffrouw Vogels. Glimlachend verliet Edith het huis. „Wat een aardige mensen,” dacht ze.

Toen verstrakte opeens haar gezicht. Twee jongens plaagden en stompten Hetty Naastepad weer. „Jouw vader heb een auto gejat en

de grote Piet uitgehangen." „En nou kan ie brommen," spotte zijn vriendje. „Nou zit ie niet in een Mercedes, maar op een brits." „Daar zal ie wel blaren van krijgen . . . net goed . . ." „Laat me los, ik doe jullie niks," zei Hetty snikkend. Edith kwam haar te hulp. „Laat Hetty los, anders krijgen jullie met Kazan te doen." „Waar bemoei jij je mee? D'r vader zit toch," zei de oudste jongen brutaal. „Als jij je leven niet betert, kom je ook in de nor. 't Is jouw schuld, dat de putten telkens verstopt zijn. Je gooit er stenen en vuil in," zei Edith.

Hetty, een tenger kind, kwam plots vrij en rende naar 't eind van de straat. Het tweetal droop mopperend af. Edith dacht aan de mooie auto. De tegenstelling met de cel was wel groot. „Als je daar dag in, dag uit, wezen moet."

Aan haar gedroomde Geluksland dacht Edith ook. Het was bij Vogels door een ander gekruist. De melodie van de zilveren stromen zong nog in Edith na. En ze begreep zelf niet, waarom dit lied haar zo ontroerd had. Moeder stond weer te strijken. „Is Kazan terecht, Edith?" „Hij heeft bij de nieuwe burens gebedeld! Ik heb er thee gedronken. Juffrouw Vogels zei, dat u ook es moest komen. Kas heeft orgel gespeeld en mij die bloemen gegeven. Ik zet ze gauw in het water," zei Edith. Flip en Nol kwamen thuis. Edith vertelde ook hen, waar Kazan geweest was. Nol klaagde weer over hoofdpijn en moeheid. „Als hij maar niet die nare ziekte krijgt, Edith," zei juffrouw Slijper. De vrees voor kinderverlamming beet zich opnieuw in haar vast.

HOOFDSTUK IV

Nol gaat naar 't ziekenhuis

Nol droomde. Hij had een mecano en bouwde een Magirusladder. Nol klom er op, er kwam aan de sporten geen einde. Maar tot de hemel reikte de ladder toch niet. En opeens zwiepte die heftig. Nol wilde naar de aarde terug, dat zwiepen maakte hem bang. Doch onder hem gaapte de afgrond. Nol gilte zijn angst luide uit. Toen

werd hij wakker. Flip sliep als een marmot, Kazan hief de kop even op. Maar juffrouw Slijper was door Nols gillen ontwaakt. Rillerig kwam ze bij hem. „Heb je gedroomd, Nol?“ „Ja, ik stond op een ladder, heel hoog, moe. En toen werd ik net zo bang als vader vaak is.“ „’t Was maar een droom, Nol.“ „Maar toch net echt, moe.“ „Ga maar weer slapen.“ „’k Heb nog zo’n hoofdpijn.“ „Je gezicht gloeit, maar je handen zijn koud. Ik zal je hoofd nat maken en je laten drinken.“ Juffrouw Slijper schudde Nols kussen ook luchtiger. Ze vertrouwde het niet, de kranten schreven zo over kinderverlamming. En Nol had als baby Engelse ziekte gehad.

Lang bleef hij niet wakker. Juffrouw Slijper trachtte ook wat te slapen. Zou juffrouw Vogels niet bang voor haar kinderen zijn? Of zong zij de vrees weg? ’s Morgens had Nol nog hoofdpijn en zo’n vreemd, wit gezicht. Hij mocht niet opstaan. Juffrouw Slijper wilde het nog even aanzien, ze stuurde Flip niet graag voor elke wissewas naar de dokter.

Tot haar schrik zag ze ook nog een morgenspin. Ze zou Nol graag met een zacht gekookt eitje verwennen, maar haar man verdiende nog niets. Toen hij nog werk had, had hij eens vliegerpapier en touw meegebracht. Hij sneed houtjes glad en vormde ze tot een kruis. „Ik maak een vlieger voor jou, Nol. Moeder roert stijfsel, dan plak ik straks het gele papier. Heb jij vannacht zo’n hoge klim gemaakt jò?“ zei hij ’s middags. „Ik was haast in de hemel. Maar opeens werd ik bang. Toen heb ik gegild. Ik kan het nu best begrijpen, dat u op geen hoge ladder meer durft.“ „Het zal toch weer moeten.“

Slijper plakte het vliegerpapier. „Er moet nog een staart aan, hè vader?“ „Misschien heeft moeder wat lapjes er voor. Als je beter bent, zet ik je Zondag op de fiets, Nol. Dan gaan we naar een wei bij de duinen. Daar zijn geen schoorstenen, die je vlieger kunnen vermoorden.“ „Zou hij in de wolken komen, vader?“ vroeg Nol. „Nee, zo hoog komt hij niet.“ „’t Zal in de hemel wel mooi zijn, hè vader?“ „Ik weet het niet, Nol.“ „Aan de buitenkant is die wel dikwijls mooi. ’t Is jammer, dat ik er niet in kon kijken. En u bent een jofele vader, al durft u niet op de ladder,“ zei Nol.

Gelukkig bekeek hij de vlieger. Toen riep zijn moeder, dat de schilder moest komen. „Er is visite.“ De vlieger werd op het bed neergelegd en Slijper ging naar de huiskamer toe. Fanny Vogels keek

Gelukkig bekeek hij de vlieger

om een hoekje van Nols vertrek. Nol had haar ook een paar maal gezien. „Ben je ziek, Nol?” „Een beetje.” „Je hebt toch geen rooie hond?” „Nee-ee.” „Wat ben je mager.” „Moeder zegt, dat ze me door een lampegglas halen kan. En Flip zegt, dat ik een lintworm heb, Fanny. Maar dat is niet waar, hoor.”

„Edith zei, dat je ziek was. Moeder zal wat soep voor je trekken. Mijn juffrouw heeft vandaag van de Joden verteld. Ze hadden honger in de woestijn, toen is er brood uit de hemel geregend.” „Brood?” zei Nol ongelovig. „Ja, het lag als witte korrels elke dag om de tenten. Ze bakten er brood van, dat smaakte zoet.” „Echt waar, Fanny?” „Echt waar, Nol. Wat krijg je een mooie vlieger.” „Wil je em ook es oplaten?” „Ik wel, hoor.” „Dan moet je mee naar een wei gaan, daar komt ie zo hoog! Vannacht heb ik van een hoge ladder gedroomd, die kwam haast in de hemel.” „Waren er engelen op?” „Engelen, Fanny?” „Ja, Nol.” „Ik was alleen en vreselijk bang.” „Jacob heeft in zijn droom engelen op een hoge ladder gezien.” „Welke Jacob?” „Uit de Bijbel, natuurlijk. Hij wou de beste zegen hebben en heeft zijn oude, blinde vader bedrogen. Toen werd

zijn broer Ezau zó boos, dat Jacob moest vluchten. Toen hij erg moe was, sliep hij op een steen, Nol. En toen zag hij een ladder, die van de hemel tot de aarde kon komen. En daar waren engelen op." „Dat zal wel mooi zijn geweest." „Ja, Jacob heeft die plaats Bethel genoemd. Dat betekent: Huis Gods, Nol. Ga je niet naar de Zondagsschool?" „Nee, Edith en Flip gaan ook niet." „Als je beter bent, moet je maar met ons meegaan. Ik zal je mijn Zondagsschoolkaartjes es laten zien." „Dat's goed Fanny."

Nols moeder kwam met juffrouw Vogels in het vertrek. „Is dat Nol?" „Ja, 't is een zwak kind, juffrouw." „Fanny is ook lang een teer popje geweest. Nu wordt ze flink. Als ik voor Fanny vreesde, bracht ik die zorg bij de Here. Ze is in de eerste plaats Zijn kind, juffrouw." „U maakt me jaloers! Als ik u bij het orgel hoor zingen, voel ik ook, dat ik veel mis. U zingt mooie verzen, juffrouw." „Ze zijn er ook voor u." „Ik weet van God niet veel af." „Toch gaat Zijn zorg ook naar u uit." „Naar mij?" „Ja, en naar uw gezin. Maar u moet Hem liefhebben en ook vertrouwen, juffrouw." „Ik heb al zoveel misère gehad! Soms stel ik in niks meer vertrouwen." „Als we God durven vertrouwen, maakt Hij, dat we ook mensen ons vertrouwen weer durven schenken. U draagt uw last zo alleen." „Ik klaag m'n nood niet zo gauw." „Maar God wil niet, dat we zonder Hem onze last zullen dragen. Als g'in nood gezeten, Geen uitkomst ziet, Wilt dan nooit vergeten, God verlaat u niet." „'t Is heerlijk, als je zo kunt geloven. Sinds u hier woont, lijkt de straat mooier te zijn." „Als ik u met iets helpen kan, komt u maar, hoor. Maar nu moet ik met Fanny naar huis," zei juffrouw Vogels.

Slijper prutste weer aan de vlieger. „Vader, Fanny vertelde, dat er uit de hemel es brood is geregend. Dat had ik wel willen zien, u niet?" zei Nol. „Na de oorlog viel het brood ook uit de lucht, jò." „Edith heeft het dikwijls verteld. Maar in de woestijn is het toch anders gegaan. De nieuwe burens zijn aardige mensen, hè vader?" „Ja, Nol." De schilder bekeek tevreden zijn werk. Het gele papier spande strak om het geraamte. Nol wond het eind van de staart om zijn hand. „Krijg ik in Geluksland een zweefvliegtuig, vader?" „Geluksland... ach jongen, bestaat dat hier op aarde nog wel?" zei de schilder.

Huilend was Hetty haar huis ingestormd. Daar was het evenmin

rijk. Er lag weinig glans op de meubels en ook veel andere glans was verdoft. Driek Naastepad had een zwak voor luxe auto's gehad. Als er een autotentoonstelling in 't R.A.I. gebouw te Amsterdam zou worden gehouden, kocht hij een maand lang geen tabak. Want hij móest en hij zou die tentoonstelling zien. Bij zijn thuiskomst had hij meestal getierd. Rijken konden die luxe auto's wel kopen. Maar Driek kon zich nog geen volkswagen aanschaffen. „Dan zouden we 's Zondags óók kunnen toeren.” „Wind je toch niet zo op! Ik zou niet eens een hele dag n zo'n ding willen. Daar krijg je maar hoofdpijn van, Driek. Lopen is veel gezonder,” had juffrouw Naastepad toen gezegd.

Toen Driek met een mooie Mercedes moest rijden, had hij de verleiding niet kunnen weerstaan. Een week lang had hij de grote meneer uitgehangen. Het was een zware dag voor zijn vrouw, toen zijn signalement per radio werd verspreid.

En bijna had ze gewenst, dat Driek die botsing niet had overleefd. Ze waren eerlijke mensen geweest en nu zat ook zij voor de stukken. Bij Drieks veroordeling had ze niet willen zijn. En ze had hem, in dat sombere huis, eerst niet willen bezoeken. Op Hetty's aandringen was ze ten slotte gegaan. Vader was voor haar altijd goed. Op Koninginnedagen had hij toeters en varkensblazen voor Hetty gekocht. En een ballon en een molentje, dat zo leuk in de wind klepperde! Als Driek 's avonds vrij was, was hij met Hetty naar de lichtjes gegaan. Naar de gekleurde fontein, die zij zo mooi vond. Ze had zure bommen gekregen, daar was Hetty dol op.

Moeder moest vader toch eens bezoeken. Van schaamte had juffrouw Naastepad zich in de gevangenisgangen willen verstoppen. Vriendelijk was ze voor Driek niet geweest. En hij had opstandig gezegd, dat hij die moordslee niet had willen houden. „Als ik maar een fijne meneer was geweest, dan hadden ze de zaak wel in de doofpot gestopt.” „Het was jouw wagen niet, Driek,” had zijn vrouw toen gezegd.

Maar ze was bang van Drieks wilde ogen geworden. De opsluiting viel hem zo zwaar! Soms hadden zijn vuisten als mokers op de celmuren gehamerd. Dan was hij door een bewaker tot kalmte gemaand. En kans tot uitbreken gaf men Driek niet. Zijn vrouw was niet lang gebleven, geheel van de kook weer door de gangen geschuifeld. In de

straat hadden haar verachtelijke blikken gepriemd. Men was er niet rijk, maar hield er toch wel fatsoensbegrippen op na. Als Driek, om Hetty's honger te stillen, een brood had gestolen, zou men dit nog kunnen verstaan. Nu had hij een kapitalist willen zijn en dit vergaf men Driek niet. Vriendelijk was hij nooit voor zijn burens geweest en vooral juffrouw Gerrits gunde hem nu zijn straf. Als er geen woningnood was, zou juffrouw Naastepad zijn verhuisd. Nu móest zij de stekende blikken der burens blijven trotseren.

Slechts juffrouw Slijper bleef haar vriendelijk groeten. „Ik begrijp, dat het zwaar voor je is,” had ze gezegd. Die woorden hadden juffrouw Naastepad even getroost. Maar, al zat zij niet in de gevangenis, zij ging zich toch ook een uitgestotene voelen. En Hetty moest eveneens lijden. Nog huilend stroopte Hetty haar jurkmouw omhoog. „Moe, de jongens hebben me weer gestompt. 'k Heb twee blauwe plekken.” „Als je vader terug is, breekt hij ze alle botten,” zei juffrouw Naastepad woedend. „Dan moet vader wéér brommen.” „Jij hoeft niet te boeten, voor wat je vader misdaan heeft.” „Edith was aardig voor me. Ze was bij de nieuwe burens geweest, moe.” „Als ze weten, hoe hier de vork in de steel zit, kijken ze ons ook met de nek aan,” zei juffrouw Naastepad bitter. Ze smoorde met haar zakdoek een schreeuw. Toen huilde ze óók. Dat Driek toch zo stom had gedaan! Hij had haar koeien met gouden horens beloofd en in een achterbuurt kwam ze terecht. Geen honderd gulden zou een uitdrager voor haar meubeltjes geven. Driek had het geld vaak over de balk gesmeten.

En hoe zou het gaan, als hij vrij was? Dan stootte hij misschien bij elke patroon het hoofd. Het heden was donker, doch de toekomst nog donkerder. Want Driek zou nu ook niet makkelijk emigreren. Ook zijn paspoort zou een donker vlekje vertonen. En als Driek vrij was, kwam hij misschien tot nog ergere dingen. „Je vader heeft zich zelf en ons in de ellende gebracht, Hetty,” zei juffrouw Naastepad snikkend. Toen gaf ze Hetty een kopje thee. Ze bladerde een kropje sla uit elkaar. „Driek heeft in dat grauwe huis beter te eten dan wij hier,” prevelde ze.

De vlieger was prachtig geworden. Maar Nol bleef een hangerig ventje, een bron van onrust voor juffrouw Slijper. Soms was de hoofdpijn verdwenen, dan plots weer erger. Toch was Flip nog niet

naar de dokter gegaan. Kazan liet Nol wel eens in de steek. Hij zat bij Vogels mooi voor hartige hapjes en liet zich als proefkonijn door Joke gebruiken. Dan kreeg hij een verband om zijn keel en Joke deed, of zijn poot was gebroken. Ze zwachtelde die en zou Kazan dolgraag willen wassen. 's Zondags kon Nol niet met de vlieger naar 't weiland gaan. „Mag ik uit bed, moe?” zeurde hij 's morgens. „Straks, als de thee gezet is.” Bij Vogels werd weer gezongen, toen gingen ze met elkaar naar de kerk. „Wat zien ze er netjes uit! Ik heb nog zoveel te doen,” zei juffrouw Slijper.

Haar man had tot diep in de nacht aan Flips schoenen gewerkt en sliep nog. Flip harkte het tuintje bij. Soms kwam hij kijken, of er al thee gezet was. Zijn moeder droeg nog het werkgoed, want gewoonlijk werd het pas 's Zondagsmiddags gezellig.

Bij goed weer gingen ze wandelen, anders deden ze een spelletje met elkaar. En juffrouw Slijper was met zo'n Zondag tevreden geweest. Doch vanmorgen miste zij iets. Ze hoorde kerkklokken luiden en had zich niet, zoals juffrouw Vogels, van de werksleur bevrijd. Dit hinderde haar. „Kazan, ga in je mand en loop me niet voor de voeten,” mopperde ze. Edith ontfermde zich over Nol.

„Zal ik een ketting voor Fanny rijgen?” „Hè ja, mag ik die dan geven?” „Ja, hoor.” In haar kamertje zocht Edith naar kralen. Tussen de kleine zou ze grote, met goud-bespikkelde rijgen. Ze vond een oud slotje en vissersgaren, dit was sterker dan het gewone. Aan de muur had ze een foto geprikt van de prinsesjes op hun pony's. Zó reed Edith in haar dromen soms op een pony. De gedachte aan tegenspoed had ze in die dromen verdrongen. In háár Geluksland zou alles op wioletjes gaan! Nu was Edith hiervan wat minder verzekerd. Ze kon de gedachten aan Naomi's leed niet vergeten. Was 't maar vakantie, dan kreeg ze van Kas orgelles! Het orgel had een sterke aantrekkingskracht voor haar en Edith vond het lied van de zilveren stromen zo mooi.

Ze ging met de kralen naar Nol. „Geef jij ze maar aan. Tien kleine en dan één grote, hoor Nol.” Hij deed het zorgvuldig, het werd een aardige ketting. „Fanny is ook aardig en ze kan mooi vertellen,” zei Nol. Na een poosje zat hij aangekleed in de zon. Zijn vader kwam ook tevoorschijn. Juffrouw Slijper kleepte zich in een nettere jurk en toen werd het toch wel gezellig.

„Geef jij ze maar aan. Tien kleine en dan een grote, hoor Nol...”

De thee was sterker dan in de week, ze kregen een plakje ontbijtkoek er bij. „Er staat een fijn briesje, laten we na 't eten gaan bogen, vader,” zei Flip. „Nee, vader, we gaan de volgende week met z'n drieën,” zei Nol. „'t Is al goed,” zei de schilder. Hij kreeg na 't eten weer slaap. „Ik kan niet tegen nachtbraken, Flip. We maken een tippeltje, anders verslaap ik de middag. . . Laat Kazan maar meegaan.” Ediths hart trok naar 't orgel, maar ongevraagd durfde ze niet naar Vogels te gaan. Ze zocht in haar kamertje goudsbloemenzaad bij elkaar. Als Kas weer eens kwam, zou Edith het geven. Ze deed het zaad in een doosje. Edith zag graag oranje, het kleurde in hun tuintje ook.

Wat hoorde ze nu? 't Is, of moeder een gil geeft. Edith stormde de huiskamer in. Daar was alles plots anders geworden. Nol hing slap op zijn stoel en zag er akelig uit. Zijn ogen leken gebroken te zijn. En juffrouw Slijper stond er radeloos bij. „Hoe komt dat nu?” zei Edith ontsteld. „Nol werd opeens zo! Was je vader maar thuis! Nol gaat vast dood. . . vraag es, of juffrouw Vogels wat eau de cologne heeft, Edith.” Edith bereikte de overkant in een zucht.

Daar was nog de Zondagse sfeer. Juffrouw Vogels las van Mathilde Wrede, een adellijke dame. Wat duizenden als het Geluksland beschouwden, had voor haar open gelegen. Maar zij had de poort naar dat land zelf gesloten. Om de vriendin der Finse gevangenen te zijn, had ze zich armoede en ontbering getroost. Onbevreesd en alleen was zij de cellen der grootste misdadigers binnengegaan. En zelfs bij moordenaars had ze zich in Gods hoede veilig gevoeld. Daar, waar de hel het laatste woord scheen te hebben, had zij van het ware Geluksland getuigd. Teleurstellingen waren haar niet bespaard, toch was menig hard hart verbrijzeld geworden, had zich tot God om genade gewend. Ediths onstuimige komst stoorde de lezeres.

„Wat kijk je verschrikt, Edith,” zei Joke. „Nol is zo naar, moeder denkt dat hij dood gaat. Hebt u wat eau de cologne voor Nol, juffrouw?” „Ja, en ik ga met je mee.” Nol was nog niet tot bewustzijn gekomen, ook de eau de cologne bracht hem niet dadelijk bij. „Hij heeft vast kinderverlamming, ik was er zo bang voor,” zei juffrouw Slijper. „U moet het ergste niet denken! Misschien zat Nol te lang op. Edith moest de dokter maar bellen,” zei juffrouw Vogels. „Hebt u dan een paar dubbeltjes, moe?” Met een paar nikkelen geldstukjes haastte Edith zich naar een telefooncel. Ze zag Nols vertrokken gezicht duidelijk voor zich, zocht zenuwachtig het telefoonnummer op.

De nummerschijf viel telkens blikkend terug. „Hallo, met Van der Berg,” zei een stem aan het andere eind van de lijn. „Verkeerd aangesloten,” mompelde Edith. Ze had nog bijtijds gezien, dat ze de knop niet indrukken moest, hing de haak weer aan 't toestel. Het dubbeltje rolde terug en Edith draaide opnieuw. Het duurde lang, eer ze antwoord ontving, maar nu was het de dokter. Edith zei hakkend, hoe het met Nol was gesteld. „Dokter, kunt u dadelijk komen?” „Ik heb geen dienst.” „En Nol dan?” riep Edith. „Je kunt de dokters-telefoon bellen.” „Maar Nol is zo naar!” „Er komt wel een dokter.” „Ja, maar.”

Verder kwam Edith niet, de verbinding was eensklaps verbroken. Ze deed het tweede dubbeltje nog niet in de gleuf. Eerst moest ze het nummer van de dokterstelefoon zoeken. „Nol gaat vast dood,” had haar moeder gezegd. En de dokter deed alsof hem dit geen sikke-

pit aan ging. Edith herinnerde zich, wat haar moeder van het Ziekenfonds had beweerd en gaf haar gelijk.

In een wagentje reed een ongelukkige jongen voorbij, een plaid bedekte zijn lamme benen. Edith vond hun fantasieën over Geluksland opeens wat dwaas. Als Nol zo eens werd! Wat had ze hem veel beloofd! Brandweerauto's en elektrische treinen! En Nol bezat nog geen step, hij was met Flips speelgoed tevreden geweest. „Dat was ook niet veel,” mompelde Edith. Lachende mensen passeerden de cel, bromfietsen tuften op de rijweg voorbij.

En Edith was alleen met haar schrik en haar angst. Zou Nol niet gelukkiger zijn, als hij van dat ware Geluksland meer had geweten? Maar nu moest ze bellen, Nols leven was in gevaar. De dokterstelefoon antwoordde spoedig en Edith herhaalde haar boodschap. „Er komt zo gauw mogelijk een dokter,” beloofde men haar. Edith snelde naar huis. Nol was languit op een paar stoelen gelegd, juffrouw Vogels telde zijn polsslag. Soms had ze de ogen gesloten en voor Nol gebeden. „Is hij niet bijgekomen, moeder?” fluisterde Edith. „Even, toen viel hij in slaap. Wat bleef je lang weg.” „Onze dokter komt niet, hij heeft geen dienst. Een andere zou zo gauw mogelijk komen.” „Als Nol maar niet sterft, of voor zijn leven ongelukkig wordt. Edith.”

Troostend sloeg Edith een arm om de hals van moeder. En ze besepte het eensklaps heel scherp, dat ze zich aan haar Geluksland vastgeklampt had, om niet in de misère onder te gaan.

Er verliep een kwartiertje in angstige spanning. „Wat duurt het lang, Edith.” „Daar komt een auto.” Een vriendelijke dokter betrad de kamer. „Is dat de patient?” vroeg hij, met een knikje naar Nol. „Ja dokter, hij ligt al ruim een half uur zo.” De arts observeerde Nol rustig. „Was hij al eerder niet goed?” „Hij was al een paar dagen hangerig, dokter. En hij klaagde zo over hoofdpijn. Ik hield Nol in bed, maar vandaag wou hij op zijn.” „Waarom hebt u uw dokter niet eerder gewaarschuwd?” „Nol had geen rooie vlekjes en de dokters worden niet graag voor elk wissewasje gehaald. Maar nu spijt het me, dat ik Flip niet gestuurd heb.” „Is Nol altijd zo mager?” „Ja, maar als er genoeg is, eet hij tegen de klippen op, dokter.”

De arts maakte Nol wakker, hij keek verdoofd om zich heen. En

hij beseftte niet, dat hij zoveel schrik had veroorzaakt. Hij moest zijn mond open doen en had nog zo'n slaap. De dokter bewoog zacht zijn arm, dan viel die slap neer. Juffrouw Slijper zag dit met angstige blik. „Nol moest voor observatie maar een poosje in 't Kinderziekenhuis zijn,” zei de arts.

„Is het dan toch kinderverlamming?” riep juffrouw Slijper. „Hoe komt u daar bij?” „De kranten staan er vaak vol van. En Nol klaagde zo over hoofdpijn. Hij was ook vaak klam en koud.” „Maakt u zich niet angstig, juffrouw. Nol lijkt me wat ondervoed. Buitenlucht en extra voeding zullen hem wel opknappen, hoor. Nol moet, hoe eerder hoe beter, hier weg.” „Ach . . . dokter . . .” Juffrouw Slijper snikte het uit. „Nou, nou, er is toch geen reden, om zo te huilen.” „Nol heeft zo eigenaardig gedroomd. Als dat maar geen slecht voorteken was.” „In 't Kinderziekenhuis zijn zwakkere kinderen bollebozen geworden. Is dat uw man?”

„Ja,” zei Slijper, die juist binnen kwam. „Bent u een dokter en wat is er met Nol?” De arts zei nog eens, wat hij tot juffrouw Slijper gezegd had. „Met de huisarts zal ik een en ander wel overleggen. En u moet zich niet zo van streek maken, juffrouw. Als u Nol komt bezoeken, zult u zien, hoe fijn hij het heeft. Breng hem nu maar naar bed en laat hem slapen.”

De arts vertrok, om de auto hadden nieuwsgierige kinderen zich geposteerd. „Dat was een aardige dokter,” zei Edith. Haar vader bracht Nol naar bed. „'t Is angstig, dat Nol zo zwaar slaapt. Als het toch maar die ziekte niet is,” zei zijn vrouw. „U moet de dokter geloven. En u mag vragen, of God Nol en uw gezin in Zijn hoede wil nemen. Ik heb vaak ondervonden, hoe heerlijk het is, dat we onze bekommernissen op Hem mogen werpen,” zei juffrouw Vogels. „Ik ben jaloers op u,” zei juffrouw Slijper nog eens.

Graag zou Edith met juffrouw Vogels meegegaan zijn, doch ze begreep, dat ze nu beter thuisblijven kon. Het was voor moeder verder geen Zondag. Ze keek Nols ondergoed na, Edith moest ook stopjes leggen. „Ze kunnen Nol morgen wel halen, dan moet alles klaar zijn. Maar als Nol weg is, heb ik geen leven.” „Hij zag er akelig uit. Wat een geluk, dat we zulke aardige burens hebben gekregen! Kazan, waar ga jij heen?” Kazan liep naar Nols bed, daar bleef hij liggen. Want Nol was zijn kleine baas immers ook!

Thuis werd juffrouw Vogels met vragen bestormd. Joke had graag aan de overkant een kijkje genomen, doch mocht dit niet. Haar moeder vertelde, wat er bij Slijper was gebeurd. „Nol zal buiten wel opknappen. Hij is net zo teer als Fanny, toen ze een jaar of vier was.” „Fanny kwam ook gezonder en sterker uit de vacantiëkolonie terug.” „Ze hebben het bij Slijper niet breed.” „We gaan bij Nol wel es kijken, hè moeder?” zei Fanny. „Maar nu moet u weer lezen, 't was juist zo mooi, moe,” zei Joke.

Juffrouw Vogels las weer, maar eindelijk sloot ze het boek. „Wij vergeten dikwijls de mensen, die in een cel voor hun kwaad moeten boeten,” zei ze. „In deze straat woont een chauffeur, die moet brommen. Hij is er met een fijne wagen van doorgestaan, moeder,” zei Kas. „Heeft hij een gezin?” „Een vrouw en een dochtertje, Hetty. De kinderen willen niet met haar spelen.” „Heb jij haar gezien, Kas?” „Ja, maar ze keek me niet aan, ze tuurde strak naar de stenen.” „Dat arme kind.” „Ze zag er niet rijk, maar wel netjes uit, moe.” „Zo bedoel ik het niet, Kas. Hetty lijdt, om wat haar vader misdeed. Als jullie maar niet laag op haar neerzien.” „Ze lijkt nog al schuw.

In Amerika is een grote gevangenis, de Sing Sing, moe. En daarin is een electriche stoel.” „Als je er op moet, krijg je eerst een galgenmaal. Ik vind het in de Gevangenspoort al zo eng. Al die folterwerktuigen en ijzeren pinnen! De hongerkamer was ook wreed. En de druppel, die zonder ophouden op een hoofd hamerde maakte de mensen gek, moe,” zei Joke.

Toen werden er om het geloof martelaren gevangen gezet. Maar moet je met een gewone moordenaar medelij hebben?” zei Kas. „Mathilde Wrede had dat medelij wel! En ook in de dodencellen is de boodschap van Gods gena en vergeving vernomen. Die boodschap wordt in de cellen nog altijd door geestelijke verzorgers gebracht.”

„Zou die chauffeur, als hij vrij is, werk krijgen, vader?” „Ik hoop het voor hem! 't Is niet gemakkelijk, om ex-gevangenen in dienst te nemen en vertrouwen te schenken. Maar we mogen iemand, die voor zijn kwaad heeft geboet, niet blijven verachten. De Heiland, Die alles wist, is de Gast van tollenaars als Zacheüs en Levi geweest. Ook andere tollenaars lieten hun verkeerde praktijk in de steek en zijn Hem gevolgd. Hij heeft Zich zelfs niet van de moordenaar aan

het kruis afgewend. En als de straftijd van die chauffeur voorbij is, zal de Reclustering zich wel met hem bemoeien," zei Vogels.

Fanny luisterde stil. Ze begreep dit alles nog niet. Maar ze dacht aan Nol, die naar het ziekenhuis moest. Aan Hetty en aan die chauffeur. 's Avonds bad ze niet haar gewone gebedje, maar vroeg, wat ze als kleiner kind had gebeden:

*Zorg voor d'arme kindren, Heer,
En herstel de zieken weer.
En voor alle mensen saam
Bid ik U in Jezus' naam.*

HOOFDSTUK V

Hetty Naastepad wordt getroost

In de woning van Slijper draaide alles om Nol. „U bent net een kip zonder kop, moe," zei Edith. „Wat een wonder! Misschien komt Nol nooit terug." „Ziet u weer spinnen en spoken?" zei Flip. „Maar ik bleef ook liever hier, hoor," zei Nol. „Jij bent een brasem! In 't ziekenhuis kun je vast lekker bikken." „Als moeder maar mee ging!" „Dat kan niet. Wist ik maar, wanneer je moet komen," zei juffrouw Slijper. Flip ging met Kazan om brood.

Een poosje later kwam Fanny bij Nol. „Ga jij naar 't ziekenhuis, zeg?" „Ja, niks leuk, hoor." „Moeder zegt, dat je er flink worden kunt." „Ik moet er alleen heen." „Ik ben ook alleen naar de vacantiëkolonie geweest. Maar we speelden leuk met elkaar. En de Here was er toch ook! Ik heb m'n Zondagsschoolkaartjes meegebracht, wil je ze nou es zien, Nol?"

Hij knikte toestemmend, bekeek met Fanny de kaartjes met fleurige plaatjes. „Op dit kaartje staat een gebedje. Zal ik het voor je lezen?" „Dat 's goeie, Fanny," zei Nol.

*'k Sluit mijn oogjes, 'k vouw mijn handjes,
'k Buig mijn knietjes voor U neer.
Trouwe Vader in de hemel
Zie op mij in liefde neer.
Leer mij vroeg Uw kind te wezen,
Neem mij aan, schoon jong en klein,
Laat mij, van Uw grote kudde
Toch een heel klein schaapje zijn.
Om Jezus' wil, Amen.*

las Fanny eerbiedig. „Dat is mooi, Fanny.” „Neem het kaartje maar mee naar het ziekenhuis, Nol. Dan kun je 't gebedje daar bidden.”

„Wie hoort het dan, Fanny?” „De Here. Hij ziet jou daar ook wel, hoor Nol.” Nol moest weer rusten, maar eerst gaf hij de ketting aan Fanny. „Die is voor jou, hoor!” „Wat een mooie!” „Zul je die dragen?” Fanny schoof de ketting al over haar hoofd. „Dag Nol, bedankt en ga maar gauw slapen. Je mag ook de andere kaartjes wel houden.” Nol bleef nog een paar dagen thuis, ook Edith was zorgzaam voor hem.

Toen kwam er bericht, dat er voor Nol een plaats was. Een kof-fertje werd gepakt. Nol wou de Zondagsschoolkaartjes er ook in hebben. Edith zoende zijn smalle snuitje nog platter. Kazan holde mee naar de tram, het kostte moeite, om hem van de treeplank te weren. Flip had beloofd, dat hij in Nols afwezigheid de boog niet oplaten zou.

In de tram hield juffrouw Slijper Nols handje vast. Ze trachtte zich te beheersen. „Thuis huil ik wel uit.” Nol keek naar de drukte op straat. Hij zag de romp, die van de St. Jacobstoren was overgebleven, die vond hij lelijk. Op de Nieboerweg stapten ze uit. Achter de dennen zag Nol een schoorsteen, maar de ladder in zijn droom was nog hoger geweest.

Zon overglansde de duinen en de patiëntjes op de terrassen. 't Was, als waren ze daar voor hun plezier. Ze hadden mooi speelgoed en lachten vrolijk. In de wachtkamer werd het Nol ook te machtig. „Moe, ik wil met u mee! U moet de dekens instoppen en welterusten Nol zeggen. En als ik wakker word, moet ik het zuchten van Kazan horen.” „Dat kan niet. Doe maar lief, wat de dokters en zusters

Een poosje later lag hij heerlijk op een terras en dronk volop melk.

zeggen. Des te vlugger ben je weer thuis, Nol." „We komen gauw bij je. En als je weer thuis bent, gaan we in de duinen vliegeren, Nol," zei de schilder.

Een jonge zuster kwam Nol reeds halen. Hij werd omhelsd en gezoend, was, eer hij 't besepte, met de zuster alleen. Ze was vriendelijk voor hem, hij werd gebaad en kreeg lekker eten. Maar hij bleef zich onwennig gevoelen, naar zijn moeder verlangen.

Nu lag hij in een vreemd huis tussen vreemde kinderen in een vreemd bed. Hij stopte de Zondagsschoolkaartjes onder zijn kussen. Rechts van Nol dook een jongetje zijn blond hoofd onder de dekens. In de andere bedjes werd gefluisterd, gelachen. Nol deed niet mee. „Zou moeder nu huilen?" piekerde hij. Nol zou zelf willen huilen, doch dit durfde hij niet.

De zuster was aardig voor hem geweest. Soms verliet ze even de zaal. Nol trachtte zich met de gedachte aan hun Geluksland te troosten. Doch de heerlijkheden, die ze daar zouden hebben, ontglipten hem nu. Hij was ver van huis en zo alleen! Er vlegde goud aan de lucht, de avondster kwam aan de hemel. Maar nog was het licht in de zaal. Nol had reeds dikwijls een mooie hemel gezien. Woonde daar werkelijk Iemand, Die hem hier zag? „Ja," had Fanny

Vogels verzekerd. Ze had Nol van engelen en een hemelladder verteld!

En . . . Fanny kon bidden! „Moeder heeft mij nooit een gebedje geleerd,” peinsde Nol. Dat van Fanny had hij thuis nog een paar maal gelezen, maar het niet gebeden. Het was toch wel mooi! Maar Nol begreep het van die grote kudde en dat kind zijn niet goed! Had hij het maar aan Fanny gevraagd, zijn moeder zou het misschien óók niet weten. Maar hij had Fanny niet veel meer gezien. In een wei had hij eens de vachten van lammetjes en schapen gestreeld, ze gras uit zijn hand laten eten. Zijn vader had toen van de Drentse heide verteld, daar zwierven nog grote kudden schapen. De herder en zijn hond waakten, dat er geen schaap kon verdwalen. Van welke kudde zou Nol een schaap moeten worden? Kon hij er met Fanny maar over praten.

Hij keerde zijn hoofd naar de slapende jongen, tilde zijn kussen toen op. Daarna trachtte Nol het gebedje te lezen. „Jij mag ook bidden, Nol,” had Fanny gezegd. Nol zou wel graag willen bidden, want hij was hier zo eenzaam.

Hij dacht weer aan thuis, aan zijn moeder en Kazan. Die konden hem hier niet troosten. En hij had zo'n behoefte aan troost! Zou Nol durven bidden? In de gang hoorde hij de stem van de zuster. Nol kon zijn knieën niet buigen, maar hij vouwde de handen en sloot de ogen. Toen stamelde hij fluisterend zijn eerste gebed.

De volgende dag werd Nol door dokters in witte jassen beklopt en beluisterd. Had Nol hier of daar pijn? Nee, pijn had hij zelden. „'k Heb wel dikwijls hoofdpijn. Dan ben ik moe en dan heb ik zo'n slaap.” „Dat wordt wel beter, als je hier een week of zes bent.” „Zes weken, dokter?” Nol schrok er van. Hij was toch voor de dokters niet bang, ze lieten hem smakelijk lachen. Een poosje later lag hij heerlijk op een terras en dronk volop melk.

Thuis dronk zijn moeder nu slappe thee, zij zou aan Nol ook wel denken. Zo naar als gisteren vond Nol het hier niet. Hij rook de dennen, soms verbeeldde hij zich, dat hij het zeegeklots hoorde. Nol zag mooie vogels, zelfs een fazant. Hij lag ook nu dicht bij de blonde jongen.

„Komt jouw moeder hier vaak?” vroeg Nol hem. „Gelukkig

niet." „Hou je dan niet van je moeder?" vroeg Nol verbaasd. „Nee, hoor." „Waarom niet?" „Ze heeft me dikwijls gestompt en ze vecht met m'n vader. De zusters zijn veel liever dan moeder en ik wil hier blijven," zei Tom. „Dat vind ik erg! Mijn moeder is wel lief en mijn vader ook, hoor." Toen Nols ouders kwamen, was het weerzien heerlijk voor hem. Hij liet zich pakken en zoenen. 't Was fijn, door moeder te worden geknuffeld. „Wat lig je hier tof, jò," zei juffrouw Slijper. „En wat een boffie, dat het niet regent, hè Nol?"

„Je zult hier wel bruin worden, jò. Zijn de dokters lang met je bezig geweest, Nol?" „Ja moe, en ze waren erg aardig." „Je kunt toch wel lopen?" „Ja hoor, maar ik moet door rust dik worden, moe. Waarom dragen de zusters hier maskertjes?" „Om jullie niet te besmetten. Zusters zijn, zonder dat ze het weten, ook wel eens ziek, Nol. Ik mis je erg, jò en Kazan heeft zo naar je gezocht." „Had hem maar meegebracht, moe." „Voor honden is hier geen plaats. Wat is het hier rustig, ik kom er zelf van bij, Nol."

„In de duinen zijn ook fazanten, de zusters voeren ze, moe." „Kon je gauw slapen?" „Eerst niet, moe. Maar toen." Nol vertelde het van zijn eerste gebedje. „Wat betekent dat, moe: Laat mij, van Uw grote kudde, Toch een heel klein schaapje zijn?" „Wist ik het maar! Misschien kan Fanny het wel es vertellen. Ik zou je nou toch wel willen meenemen, Nol." „Laat Nol maar hier, hij ligt hier prinsheerlijk," zei Slijper. Dit vond Flip ook, toen hij Nol met Edith bezocht.

Nol wende op het terras. Soms hield hij zich met speelgoed bezig of hij tekende wat, dan weer luisterde hij dromerig naar de fluitende vogels. En 's avonds was er het feest van de vlammeende kleuren. Als zich een glinsterend sterrendak boven het ziekenhuis welfde, lag Nol reeds in bed. Hij was niet zo slaperig meer, droomde met open ogen van een ladder, waarop lichtende engelen zweefden. En van de grote kudde, waarvan ook hij een schaapje wou worden. Zou Tom het ook mogen zijn? Nol had zo met hem te doen!

Toen juffrouw Vogels en Fanny kwamen, vertelde hij hun van Tom. „Bij Tom komt haast niemand. Zijn moeder is eenmaal geweest, toen kreeg Tom weer koorts, naar hè? Tom vindt het fijn, als de zusters zijn wangen aaien en aan zijn kuif trekken. De zusters zijn voor mij ook heel aardig en ik eet hier zoveel. Maar ik mag nooit een

eitje voor moeder bewaren." „Je hebt ze nu zelf nodig," zei juffrouw Vogels. Fanny droeg de ketting van Nol. Ze vroeg hem naar dat gebedje. „Bid je het, Nol?"

„Elke avond. Wat is die grote kudde toch, Fanny?" „Dat zijn schaapjes van de Goede Herder. Ze zijn in alle landen, hè moe?" „Tot in de verste hoeken der aarde." „Mag ik zo'n schaapje wel worden?" „Ja, Nol." „En een kind van die Vader?" „Ja, Tom mag het ook zijn." „Ik denk veel aan vader. Mag ik vragen, of hij weer op de ladder durft staan?" „Dat mag je," zei juffrouw Vogels. „Dan zal ik het doen," zei Nol ernstig.

„Wat zijn de ramen van binnen vuil! Ik wil ze zemen. Maar mijn leertje is stuk. Vraag es aan juffrouw Gerrits, of ik het hare een uurtje mag lenen, Hetty," zei juffrouw Naastepad. „Ze geeft het vast niet, moeder," zei Hetty onwillig. „Ik vraag liever ook niks, maar ik heb juffrouw Gerrits m'n wasbord en droogrek, m'n melkpan en grote teil al zo dikwijls geleend. En dan moest ik nog hard om m'n spulletjes draven. Juffrouw Gerrits speelt in de hele straat leentjebuur . . ."

Met tegenzin verliet Hetty het huis. 's Zomers stonden in deze straat voor- en kamerdeuren vaak open. Hetty glipte het gangetje van juffrouw Gerrits in, kleintjes stond ze dan voor de vinnige vrouw. Vader had wel gelijk . . . het was geen lief mens. En vader zou het misschien niet eens willen, dat Hetty hier een trapje kwam lenen. Ze bloosde onder de schampere, doordringende blik van de vrouw.

„Wat kom je doen?" vroeg juffrouw Gerrits, toen Hetty bleef zwijgen. „Mag moeder uw leertje een uurtje lenen? Het onze is stuk," zei Hetty bescheiden. „D'r bennen dichterbij bureu, waar je 't kunt vragen. Ik heb het trapje zelf nodig." „'t Is maar voor een uurtje," hield Hetty aan. „Versta je me niet? Ik spreek geen Hottentots, hè? Nou heeft je moeder me nodig, maar als je vader hier langs kwam, was ik lucht voor die grote meneer." „Moeder heeft u zo vaak wat geleend," zei Hetty, zo dapper ze 't kon. „Je vader wist niet meer, wat mijn en dijn is. En misschien is je moeder het ook wel vergeten. Je krijgt mijn leertje niet." Hetty balde haar magere handen tot vuisten. De liefde voor haar ouders deed haar juffrouw Gerrits trotseren. „U bent een naar mens! En ik hou toch van vader, al was

Haar dreigende blik deed de rest.

het van die auto niet goed. En al moet vader nou brommen, ik heb geen hekel aan hem," zei ze heftig.

Toen zweeg ze eensklaps. In haar ogen kwam een zachtere glans. Een mooiere tijd herleefde even voor Hetty. Toen was haar vader nog vrij! En toen waren de burens vriendelijker voor Hetty geweest. Zo'n uitval had juffrouw Gerrits van het bedeesde kind niet verwacht. Een scheldpartij op Driek had ze liever gehoord. Ze richtte zich in haar volle lengte op, keek boos naar Hetty. „Brutaaltje . . . m'n huis uit . . . en subiet . . .” briede ze. Haar dreigende blik deed de rest.

Hetty vluchtte als een achtervolgd haasje. Doch niet naar huis. Ze durfde de weigering niet aan haar moeder over te brengen. Niet zonder een trapje bij haar te komen. Ze vond het zo naar, als moeder

lelijk over vader ging praten. Zou ze bij Slijper een poging wagen? Daar waren ze nog altijd aardig voor haar. Hetty belde er huilend. Maar op haar bellen werd de gesloten deur niet geopend.

Hetty hilde nog harder. Waar moest ze nu heen? Ze zag al het boze, strakke gezicht van haar moeder. Radeloos leunde ze tegen de deur.

Toen hoorde ze aan de overzijde een stem. „Moet je bij Slijper zijn?” riep juffrouw Vogels. „Ja . . . nee . . .” stotterde Hetty.

„Ze zijn naar Nol. Kan ik je soms helpen?” Aarzelend kwam Hetty bij het andere huis. De vriendelijke stem schonk haar moed. „Ben jij soms Hetty?” „Ja, Hetty Naastepad,” snikte ze. „Dat dacht ik al.”

Zou juffrouw Vogels nu ook op vader gaan schelden? Want natuurlijk wist ze het al van die auto, dat zou haar wel zijn verteld. De grond brandde Hetty onder de voeten.

Maar juffrouw Vogels zag haar niet verachtelijk aan. „Waarom huil je?” vroeg ze. „Ik moest het leertje van juffrouw Gerrits lenen, maar ze wil het niet geven.” „Hebben jullie geen leertje?” „Ja’ maar ’t is stuk. En moeder wil de ramen graag zemen, ze heeft het maar voor een uurtje nodig, juffrouw.” „Kom maar binnen, dan krijg je limonade. Wat heb je liever, frambozen of sinaasappel?” „Frambozen maar,” zei Hetty, nog snikkend.

Verbouwereerd volgde ze juffrouw Vogels. In de kamer verslikte ze zich in haar tranen. „Waarom blijf je nu huilen?” „Ik durf niet zonder trapje naar huis . . . Ik weet wel, waarom juffrouw Gerrits het leertje niet geeft! M’n vader zit . . . voor een auto. En nou denkt juffrouw Gerrits, dat moeder ook niet eerlijk zal zijn. Maar dat is ze wel. Ze zegt elke dag, dat ik bij anderen m’n handen thuis houwen moet.” Medelijdend luisterde juffrouw Vogels. Ze had aan Driek en zijn gezin al dikwijls gedacht. „Je moeder kan mijn trapje wel lenen, Hetty,” zei ze. Door een tranenmist zag Hetty haar aan. „Meent u dat echt?” „Ja hoor, en ik ga mee naar je moeder.” „Durft u dat dan?” „Dacht jij van niet?” Hetty zei maar niet, wat ze dacht, ze had de laatste maanden zoveel vernederingen verduurd.

Haastig dronk ze het glas leeg. Intussen haalde juffrouw Vogels het trapje. „Nu gaan we maar, Hetty.” „Zal ik helpen dragen?” zei Hetty schuw. „’t Is niet zo zwaar. Wijs jij me maar, waar je woont.” Hetty’s tranenbron droogde op. Graag zou ze de korte tocht willen

rekken. Want natuurlijk werden juffrouw Vogels en zij door veel glurende blikken bespied. En straks zou over dit samengaan druk worden geroddeld. Juffrouw Vogels scheen hier echter niets om te geven. Ze bleef dicht bij Hetty. Als juffrouw Gerrits hen nu ook maar zou zien! Er kwam veel te vlug een eind aan de tocht!

„Hier is het, juffrouw,” zei Hetty eensklaps. Ze liep het gangetje in, stootte de kamerdeur open. Er stond een emmer water gereed. Met een strak gezicht wachtte juffrouw Naastepad op Hetty's terugkomst. Misschien gaf die vrouw het leertje toch niet. Toen hoorde ze Hetty. „Moe...moe...” „Heb je het leertje?” „Juffrouw Gerrits wou het niet geven. Ik moest maar dichterbij vragen, zei ze.” „Dat nare mens! Maar ze hoeft hier ook nooit meer iets te lenen. Nou kan ik toch de bovenramen niet zemen.” „Ik heb wel een leertje, hoor moe.” „Van wie dan?” „Van juffrouw Vogels.” „Die tegenover juffrouw Slijper woont, Hetty?” „Ja, ze heeft me op liem getraceerd. 't Is er binnen veel mooier dan bij Gerrits en Slijper. En ze heeft het leertje hier zelf gebracht, moe,” zei Hetty rad.

„Zal ik het maar in de gang laten staan?” zei Juffrouw Vogels. Verbijsterd kwam juffrouw Naastepad dichterbij. Ze was over haar zenuwen heen, zou zich het liefst met niemand meer willen bemoeien. Maar naast het trapje stond juffrouw Vogels en zij was vriendelijk voor Hetty geweest. Ze had zelf haar trapje hier willen brengen. „U kan wel binnen komen, maar 't is zo'n keet. En...en... u weet zeker niet, wat er met m'n man gaande is?” „Ik weet, dat u het moeilijk hebt,” zei juffrouw Vogels. „Moeilijk?” In haar ellende vergat juffrouw Naastepad, dat juffrouw Vogels haar vreemd was. Ze was tot berstens toe vol, luchtte haar hart.

„Soms denk ik, dat ik er onder bezwijk. M'n man is m'n zwarte sluier geworden. Hij ging er met een Mercedes van door, dat zullen ze u wel hebben verteld. Nou bromt ie nog en misschien komt hij later nog wel tot erger.”

Even bleef juffrouw Vogels stil bij dit leed. Ze zag een diepte, die haar duizelen deed. En niemand stak de helpende, reddende hand naar juffrouw Naastepad uit. Toch was er Een, Die het wel wilde doen.

En dit moest ook juffrouw Naastepad weten. „Er is bij de Here vergeving, opdat Hij gevreesd wordt. Als uw man dit in de eenzaam-

heid leerde, zou zijn en uw leven nog goed kunnen worden." „Goed? Na zoiets, wat in alle kranten gestaan heeft? Als u es wist, hoe lelijk ze nu in de straat voor Hetty zijn, over me zelf zal ik zwijgen, juffrouw." „God wil niet, dat we elkaar op deze wijze oordelen zullen. Wie sta, zie toe, dat hij niet valle, waarschuwt Hij in Zijn Woord. En Hij wil dat we elkaars last zullen dragen. Kent u dat Woord niet, juffrouw?"

„Als u de Bijbel bedoelt, moet ik zeggen, dat ik daarin niet thuis ben. Driek was het ook niet, juffrouw." „Dat is heel jammer. Dat Boek zou u troost kunnen geven." „Troost? Is er voor mensen als wij nog wel troost?" „Juist voor zulke mensen..." zei juffrouw Vogels. Ze knikte Hetty en haar moeder vriendelijk toe.

„Hetty moest naar de Zondagsschool gaan. Dan zou zij u van dat Boek kunnen vertellen." „Ze zullen er haar niet eens willen hebben." „Laat Hetty maar met mijn kinderen mee gaan." „Met uw kinderen? Zou u dat willen?" „Ja, hoor, juffrouw." „Geeft u dan niet om de mensen?" „Hetty deed toch niemand kwaad?" „Nee, maar..." Juffrouw Naastepad zweeg. Het wilde niet opnieuw over haar lippen, dat Hetty het kind van een veroordeelde was.

In haar matte ogen gloorde weer hoop. Het was, of ze kaarsen in zilveren luchters zag branden. „U hoeft u niet met het trapje te haasten. En als u eens iets nodig mocht hebben, stuurt u Hetty maar, hoor juffrouw," zei juffrouw Vogels. Juffrouw Naastepad bleef met Hetty alleen. Ze plaatste het trapje niet direct voor de ramen. Ze schreide, zoals ze sinds Drieks wegvoering niet had geschreid. En déze tranen brachten haar ook verlichting...

HOOFDSTUK VI

Driek Naastepad komt tot inkeer

Niet alleen Hetty, ook Edith en Flip gingen mee naar de Zondagschool. Ze voelden zich eerst niet op hun gemak, vreesden lastige vragen, die hun onkunde met de Bijbel zouden doen blijken. Toch

boeide de vertelling van de rijke man en de arme Lazarus hen. Als een verachte had hij aan de poort van de rijke gelegen, maar het na zijn dood beter dan die rijke gehad. Flip zag de honden, die de zweren van de bedelaar hadden gelikt.

In een ander lokaal zat Hetty naast Fanny. Ze voelde zich heerlijk veilig. Niemand deed haar hier kwaad en de juffrouw vertelde zo mooi. Van Jezus, Die zieken genas en hun zonden vergaf. Hij had zelfs doden levend gemaakt! Eens had Hij een man ontmoet, in wie veel duivelen woonden. Hij was erg sterk en had tussen de graven vertoefd, de mensen hadden hem om zijn wreedheid gevreesd. De Heiland was niet bang voor hem geweest. Hij had de duivelen uit hem verdreven, ze waren in een kudde zwijnen gevaren. Daarna had die wrede man als een zachtmoedig mens aan de voeten van Jezus gezeten.

„De Heiland is nog sterk! Hij verbreekt de boeien der zonde. Daarom is Hij in de Kerstnacht op aarde gekomen. Zelfs van gevangenen in een cel maakt Hij vrije mensen.” Hetty's gezichtje werd warm; als ze het durfde, zou ze weer huilen. Wist de juffrouw, waar vader was? Dan sprak zij toch anders, dan juffrouw Gerrits deed. Juffrouw Vogels had zich niet voor Hetty geschaamd en dit had haar gelukkig gemaakt. En de Heiland had Zich niet voor mensen als Hetty's vader geschaamd. „En Hij is God,” zei de juffrouw. Een psalmvers leerde Hetty nu ook.

*'t Is de Heer, Die 't recht der armen,
Der verdrukten gelden doet.
Die, uit liefderijk erbarmen
Hongerigen mildlijk voedt.
Die gevangnen vrijheid schenkt
En aan hun ellende denkt.*

Wat ellende was, wist Hetty wel en ook haar vader wist het. Maar hij wist niet, dat de Here aan die ellende wou denken. De juffrouw dankte. „Kom je de volgende Zondag weer, Hetty?” vroeg ze toen. Hetty beloofde het graag. Thuis had ze veel te vertellen; haar moeder luisterde stil. Ze had het trapje bij juffrouw Vogels terug gebracht en die had weer met haar gesproken. Die had gezegd, dat zij zich niet

van Driek afwenden, maar straks een hulp en steun voor hem zijn moest. „Als u je man het kwaad blijft verwijten, zal hij zich niet kunnen oprichten.” Het was weer geweest, of juffrouw Naastepad kaarsen in zilveren luchters zag branden. En nu zei ook Hetty, dat God aan hun ellende wou denken.

Hetty wilde dit aan vader schrijven, doch het vlotte niet best. Ze knoeide met het papier. Haar indrukken waren zo nieuw, moeder moest eerst maar aan vader vertellen, dat Hetty naar de Zondagschool ging. Niet zó verbitterd als anders betrad juffrouw Naastepad het grauwe gebouw. En Drieks ogen waren nu niet zó wild. Hij zei ditmaal niet, dat hij die moordslee niet had willen houden. En evenmin, dat, als hij een grote meneer was geweest, de zaak wel in de doofpot zou zijn gestopt. Driek had óók iets nieuws te vertellen. Een geestelijk verzorger had hem bezocht. Driek had zijn hart mogen luchten, toen had de bezoeker tot hem gesproken. En toen was het van die Mercedes zo onschuldig niet meer.

Driek vertelde dit aan zijn vrouw. „Ik ben slecht geweest, Dien. Ik droomde graag, dat ik rijk was. Dan zouden jij en Hetty ook rijk zijn. Jullie zouden in prachtauto's rijden en lekker eten en sjeuk gekleed gaan. Als jij die dromen niet wilde delen, werd ik woedend op je. Je waarschuwde me, dat m'n hoogmoed me ten val brengen zou. Maar ik geloofde je niet, Dien. En nou zit ik hier en heb niks te vertellen. Soms ruik ik de zee, maar het veld met de boetsters kan ik niet zien. Gelukkig kan ik hier werken. Wat ik verdien, spaar ik op. Als ik vrij ben, wil de Reclassing zich met mij bemoeien, dan krijg ik misschien toch een patroon.”

„Dat is goed nieuws, Driek. Ik heb wel es op je gescholden, dan huilde Hetty. Maar nu ik met juffrouw Vogels gepraat heb, zie ik mijn eigen tekortkomingen ook. Ik was gauw driftig.”

„Hoe is het met Hetty?” „Goed, ze gaat naar de Zondagschool, Driek.” „Als ze haar plagen hou je haar dadelijk thuis, hoor,” zei Driek. Hij wist wel, dat Hetty in de straat nu vaak werd geplaagd. En in stilte had hij haar kwelgeesten beloofd, dat hij ze wel eens mores zou leren. „Hetty wordt daar niet geplaagd, Driek. De kinderen van juffrouw Vogels nemen haar mee. Ze is voor mij ook zo goed. Bij haar is het, of ik kaarsen in zilveren luchters zie branden. Dan krijg ik weer moed voor de toekomst. Ik zal proberen, ons huisje

voor een ander te ruilen. Je kunt in een vreemde buurt beter opnieuw beginnen." „Durf je het dan nog es met me te wagen?" „Als jij maar geen baron wilt zijn, Driek. Ik ben met een gewone taxi-chauffeur al tevreden. Juffrouw Vogels zegt, dat God het met ons allebei wagen wil, maar dan moeten we ook naar Hem luisteren, Driek. Hetty zal je ook es gauw schrijven." „Dat lieve kind," mompelde Driek.

De bezoektijd was al weer om. Ook nu ontkwam juffrouw Naastepad niet aan de beklemming van dit gebouw. Ze schuifelde weer door de gangen, hoorde de stappen van de bewaker. Maar . . . andere stappen hoorde ze óók. De stappen van Hem, Die gevangenen waarlijk vrijmaken kan. Had Hij aan Driek ook gedacht, en daarom die bezoeker naar hem gezonden? Niet zo neerslachtig als gewoonlijk kwam ze bij Hetty.

Hetty luisterde blij naar haar moeder. Ze hield haar belofte en bleef naar de Zondagsschool gaan. En toen schreef ze aan vader, dat ze daar gaarne kwam. En dat ze wel eens met Fanny Vogels mocht spelen. Over die wrede man schreef ze ook. Haar vingers trilden, want haar moeder had eens gezegd: „Toen je vader er met die Mercedes van door ging, was hij van de duivel bezeten." Hetty wou vader niet kwetsen, liefdevol koos ze haar woorden. En eindelijk stond het er toch, dat de Heiland ook celmensen vrijmaken kon. Het psalmvers schreef Hetty ook over.

„Ik hou nog van u, hoor vader. En 's avonds bid ik voor u, en de Here wil aan u denken en aan uw ellende." Hetty had de gevangenis aan de buitenkant slechts gezien. Als het stormde, dacht ze er huiverend aan. Maar nu was er, door de dikke ramen, in de cel van haar vader een lichtstraal gevallen. 's Avonds verzond Hetty de brief. En bijna vergat ze, dat die niet alleen door haar vader zou worden gelezen . . .

Driek las het briefje op de rand van zijn brits. Wat was Hetty toch een lief meisje! En ook zo ernstig! „Veel te ernstig voor een jong kind. 't Is mijn schuld, dat ze zo werd." Driek verborg het gezicht in de handen. Hij zag zich zelf weer in die Mercedes. Als een krankzinnige had hij over de wegen geraasd. Hij kón niet rustig achter het stuur zijn, had als opgejaagd wild zich gevoeld.

Want hij had óók gehoord, dat er door de radio om zijn aanhouding

en voorgeleiding verzocht was. Het was een wonder, dat hij niet méér brokken gemaakt had. Maar als men die mooie wagen met afgunst bekeek, had Driek toch even getriumfeerd. Die botsing had hem bijna het leven gekost. Misschien was het beter, als hij toen doodgegaan was. Dan hadden zijn vrouw en Hetty een nieuw leven kunnen beginnen. Maar . . . dan was het met Drieks ziel niet in orde geweest. Hij had zich om God niet bekommerd. Maar God bekommerde Zich reeds lang geleden om mensen als Driek. „Hij had geen lust in je dood, maar in je bekering en leven. Daarom zond Hij Zijn Zoon in de wereld. Hij kan je van de zonde, de boze begeerten bevrijden, je innerlijke vrede en geluk schenken,” had die bezoeker gezegd.

In die mooie Mercedes had Driek geen vrede gekend. Maar in de gevangenis was ook over die vrede gesproken. Over vrede met

God en de mensen. En dié vrede kon God alleen schenken.

Driek las het briefje nog eens. Het hier zijn was voor hem wel ellende. En het weten, dat hij zich zelf hier had gebracht, drukte Driek als een last. Hij had zich aan zijn vrouw niet gestoord, was onverstandig goed voor Hetty geweest. Zou hij nog een nieuw leven met hen kunnen beginnen? Hij wist wel, dat vaak dezelfde mensen telkens in dit gebouw bromden, omdat ze opnieuw voor de verleiding waren bezweken. En sommigen waren hier liever dan in de maatschappij, waar zij zich toch als uitgestoten gevoelden. Maar Hetty had geschreven, dat de Here aan Drieks ellende wou denken. En die bezoeker had hem hetzelfde verzekerd. Was er daarom in dit gebouw ook

Hij sloeg de handen weer voor het gezicht, schreide plots als een kind.

een kerk? Driek had daar ook naar concerten geluisterd en daar had hij dan vrije mensen gezien. Zij gingen naar huis maar hij kwam weer in de cel. Hij was hoogmoedig en begerig geweest. Als hij niet was gepakt, had hij Hetty misschien ook in het kwaad meegesleept. Hij sloeg de handen weer voor het gezicht, schreide plots als een kind. „O God, wees mij, zondaar, genadig,” snikte Driek toen.

Ondanks de vrees van zijn moeder bakte Nol bruin in de zon. Zijn wangen werden gevulder, Nol werd de trots der dokters en zusters. Maar Tom bleef mager. Nol verlangde naar Fanny, hij had haar zoveel te vragen. En eindelijk kwam ze weer met haar moeder. „Nou kan je moeder je niet meer door een lampeglas halen, hoor Nol.” „Nee, maar Tom eet expres weinig, want hij wil niet weg. Maar ik wil wel naar huis, hoor. Toch is het hier prettig, hoor Fanny. 's Avonds kijk ik graag naar de hemel, wie tekent die toch zo mooi?” „Dat doet de Here.” „Tekent Hij de regenboog ook?” „Ja, Nol.” „Die boog is er niet zo dikwijls,” zei Nol. „Noach heeft die boog het eerste gezien, Nol. Er was een grote vloed op de aarde geweest. Alleen Noach en zijn gezin en de dieren, die in de ark gegaan waren, werden behouden. De Here heeft toen beloofd, dat de aarde niet meer door water vergaan zou. Als herinnering aan die belofte geeft Hij af en toe Zijn boog in de wolken. Als je thuis bent, moet je het in Jokes Kinderbijbel eens lezen.”

„Daar zijn ook mooie platen in, Nol.” zei Fanny. „Kan ik er van de grote kudde in lezen?” „Ja, en van de Goede Herder ook, Nol.” „En van de ladder, waarop de engelen zweefden?” „Ja, ook.” „Flip leest Jokes Kinderbijbel wel eens,” zei juffrouw Vogels. Flip had Joke met een tekening van de arme Lazarus en de honden verrast. Als hij in de Kinderbijbel las, smakte hij soms met de tong. De Joden hadden vroeger toch een bruin leven gehad, ook voor zich zelf, of het niks was, schapen en geiten geslacht. Alsof het stuiversgoed was met klompen rozijnen en vijgen gestrooid. Stom, dat ze het voor zich zelf zo vaak hadden bedorven! Dan waren ze door vreemde bezetters geplaagd en geplunderd, hadden niet meer rustig onder hun vijeboom en wijnstok gezeten. Maar als ze berouwvol tot God hadden geroepen, waren ze door een Richter verlost. Flip vond die verhalen wel mooi, maar hij bleef naar zijn eigen Geluksland ver-

langen. Zijn moeder zag zwart van de zorg, want haar man vond nog geen geschikt werk. Ze wist niet, waar hun levensscheepje zou stranden.

Maar nu kwam Nol thuis! De lijsterbes kleurde al warm en Nols wangen waren gezond gebruid. Overgelukkig knuffelde zijn moeder hem, als was hij een schootkind. „Ik verlangde zo naar je! Dat je zo dik bent geworden! Nu ben je weer helemaal mijn kind, hè Nol?” „Ja, moe, maar ook een kind van de Here.” „In m'n angst heb ik gebeden, of je gezond terugkomen mocht. Kon ons leven maar anders worden, hè Nol? Kwam je vader maar aan de slag, altijd zorg hebben valt ook niet mee, hoor.” „Ik bid, of vader weer op de ladder durft staan, moe.” „Dat 's goed, Nol. Wat is Kazan blij, dat je thuis bent.”

„Ik ben ook blij. Tom werd zieker, als hij zijn moeder zag. Ik heb hem van de grote kudde verteld, daar mag ik ook een schaapje van zijn, moe.” Edith was ook blij en Flip tekende Nols portret op de stoep. Hij ging gauw naar Fanny en bekeek de Kinderbijbel met haar. De hemelladder zag Nol op een plaat, op andere zag hij ook engelen bij de mensen, Fanny moest er hem van vertellen. En Nol werd het luisteren naar dat vertellen niet moe . . .

Een week later ging hij met vader en Flip naar een wei bij de Julianakazerne. Nol droeg de vlieger. Hij trilde van spanning. Hoe hoog zou de vlieger straks komen? Niet tot de hemel, die was veraf. Om de zon te bereiken, zou Nol duizenden jaren moeten reizen. En toch kon de hemel dichtbij zijn. „Er ruist langs de wolken, een lieflijke Naam, Die hemel en aarde verenigt tezaam,” had Nol van Fanny geleerd.

Hij liep een eind met de boog in de wei, toen wikkelde zijn vader het vliegertouw af. „Laat de boog nu maar los, Nol.” Het touw werd gevierd, de vlieger steeg naar het luchtruim. „Daar gaat ie,” zei Flip. „Nee, jò, hij duikelt over de kop.” De vlieger duikelde nog eens. „Hij ploft in het gras,” zei Nol sip. „De staart zal een beetje te zwaar zijn,” zei Slijper. Hij prutste wat aan de lapjes, toen liet Nol de boog opnieuw op. Even keerde hij als een pannekoek om, toen steeg hij steeds hoger. „Nou gaat ie prachtig,” jubelde Nol. „Laat mij nou ook es,” zei Flip. „Effies nog, dan mag jij een heel poosje.”

De bries speelde een luchtig spel met de boog. Nol draafde door

't gras, hij vond het jammer, dat Fanny niet meegegaan was. Eindelijk werd hij toch moe. „Flip, neem jij nu het touw maar.” „Dan gaan wij in 't gras zitten, Nol,” zei de schilder. Daar tuurden ze naar de dansende stip. „Ik ben op die vlieger jaloers, Nol,” zei Slijper. „Waarom, vader?” „Dat ding kent geen hoogtevrees, jò.” „Vroeger was u nooit bang, hè?” „Voor de hoogste gevel niet, Nol. Ik had aan een wolkenkrabber wel durven werken.” „In m'n droom was ik op die hoge ladder ook bang. Maar juffrouw Vogels zegt, dat er op uw ladder engelen kunnen zijn en dat ze u kunnen bewaren.”

„Toen ik die smak maakte, ben ik ook niet bewaard, Nol.” „Had u het toen aan de Here gevraagd?” „Nee, maar er gebeuren elke dag ongelukken, hoor Nol.” Nol keek niet meer naar de dansende stip, hij nam de hand van zijn vader. „De Here heeft Daniël in de leeuwenkuil, zijn drie vrienden in de vurige oven bewaard. En Elisa, dat was een profeet, heeft een stad vol engelen gezien, vader. Ze hebben hem ook bewaard, en toch was de stad ook vol soldaten. Er zijn nog engelen, vader. Juffrouw Vogels zegt, dat ze sterker dan de vlugste straaljagers zijn. En de Here heeft er zoveel . . . wel tien maal tien duizend.”

„Wil jij me, in een tijd, waarin we voor atoom en vliegende schotels bang gemaakt worden, het geloof in engelen leren?” „Ja, want het staat in de Bijbel. Vader . . . waarom hebt u ons niet die mooie verhalen verteld? En . . . waarom hebt u ons niet leren bidden?”

„Mijn ouders hebben het mij niet geleerd, hoe kon ik het jullie dan bij brengen, Nol? Wist ik maar, wat ze bij Vogels weten! Die mensen hebben een Steun in het leven en een Geluksland, dat wij niet kennen.” „Ik vraag elke dag, of u weer op de ladder durft staan. U moet het ook vragen, vader. En of de Here Jezus uw zonden vergeeft. En . . . of u een schaap van de grote kudde mag worden.” De schilder blikte ontroerd naar zijn zoontje. Nols ogen glansden zo blij en zijn stemmetje klonk zo vertroouwend. „Jij komt mij vooruit, Nol. Kon ik, als jij, maar geloven.”

Flip draafde nog in de wei en in de lucht zweefde de boog. Even keken die twee in het gras er nog naar, toen rees Slijper op. Hij hielp ook Nol overeind, ze moesten naar huis. Nol nam het touw van Flip over en als een gezonde, levenslustige jongen trok hij de vlieger naar de aarde terug.

Het ware Geluksland

Het was nog vakantie, als de woning aan kant was, glipte ook Edith naar de overzij toe. Het gedroomde Geluksland was voor Edith niet zo werkelijk meer. Ze verlangde niet zo heftig meer naar een pony en rijkleed. En ze had niet zo'n hekel meer aan de straat. Bij Vogels beminden ze God en elkaar en waar het zó was, daar was het geluk.

Van het Paradijs had juffrouw Vogels Edith verteld. Daar had God het volmaakte geluk in de harten der mensen gelegd, doch door de zonde was het verstoord. Edens Lusthof was toen voor hen gesloten, een engel met vlammend zwaard bewaakte de ingang er van. Maar de hunkering naar het volmaakte geluk was in de mensen gebleven. In het Paradijs leek de duivel de sterkste te zijn, want hij had de zonde in Gods volmaakte schepping gebracht. Hij wás de sterkste toch niet, dit was gebleken, toen hij de Heiland in de woestijn had verzocht.

Ook aan het kruis bleef de Here Jezus trouw en had Hij alles yolbracht. „Om ons met God te verzoenen en in de hemel te brengen, Edith. De Vader heeft Hem de grote kudde gegeven en de boze loert ook op die kudde. Maar in de hemel blijft de Goede Herder over haar waken. Afdewaalde schapen brengt Hij terug. Hij heeft beloofd, dat niemand hen uit Zijn hand rukken zal. En schapen, die van Zijn stal nog niet waren, voegt hij ook bij die kudde,“ had juffrouw Vogels gezegd.

Nog dikwijls keek Edith naar de aren-lezende-Ruth. Die buk-kende vrouw had haar óók het gedroomde Geluksland ontfutseld. Want naar welk land Edith gaan zou, de dood was daar ook. Maar in het hemels Geluksland zou hij geen macht meer hebben. Daar zouden de zaligen aan het aardse ook niet meer denken. En omdat Edith er woonde, verzoende Kas zich met de straat. Hij werd haar vriend, ze leende zijn boeken. Soms keek ze naar zijn geknutsel, naar zijn werken met een figuurzaag. Kas had al veel aardige dingen gemaakt.

Hij knutselde een boekenrekje voor Edith en gaf haar les. De muziek schonk Edith blijdschap en schone ontroering. Ze kreeg het lied

van de zilveren stromen lief. Ze had zich weer op het bankje gezet, haar handen gleden over de toetsen. „Je speelt buiten de maat, dat moet je niet doen. Een . . . twee . . . drie . . . vier,” telde Kas. „Ik dacht, dat ik te saai speelde, jò.” „Niks hoor. Als je in 't notenboek beter thuis bent, kun je hele en halve noten spelen. En ook es een psalm.” „Er zijn veel psalmen, he Kas?” „Honderd vijftig. De kortste en langste liggen dichtbij elkaar. Psalm 117 is de kortste, 119 de langste psalm, Edith. Je vordert toch wel, zeg.” Edith lachte, weer grepen haar handen de toetsen. Toen was er in de straat lawaai en een gil.

„Wat is dat, Kas?” zei Edith verschrikt. Hij liep naar het raam. „Ze treiteren Hetty weer, Edith.” „Dan gaan we haar helpen.” Hetzelfde tweetal, dat Hetty onlangs had gesard, bracht haar ook nu in het nauw. Ze was als gevangen in een tang, kon niet ontvluchten. Het ridderlijke ontwaakte in Kas, hij kwam tussenbeide. „Lafaards, laat Hetty los.” „Waar bemoei jij je mee” „Laat Hetty los.” „Als ik het wil.” Door een nieuwe stomp wankelde Hetty. Nu werd Kas woedend, hij stompte haar kwelgeest onder de kin. Hetty kwam vrij, maar nu keerde de jongen zich nijdig tot Kas. „Als je wilt vechten, kom dan maar op.” De ander koos partij voor zijn vriend, het werd twee tegen een. Hardhandig verweerde Kas zich, de worstelaars rolden hijgend over de grond.

Kas werd vuurrood en nooit eerder had Edith zó zijn ogen gezien. „Wat kan hij vechten,” dacht ze. Als een hulpeloos wezeltje keek Hetty naar hem; zij wilde maar, dat het op hield. Vroeger zouden ze haar met geen vinger aangeraakt hebben, nu durfden ze, omdat haar vader nog bromde. Edith zond Hetty naar huis. Kas vocht als een beroeps-worstelaar, hij stompte de jongens een bloedneus. Hij was zijn woede en drift niet meer meester, als een schroef omklemden zijn handen een hijgende keel. Ze bleven ook om die keel. Zijn tegenstander hapte naar lucht, haalde rochelend adem. Er kwam een wilde angst in zijn ogen, want die schroef werd nog vaster.

Toen schrok Kas. Wat wilde hij doen? Hij had een moment moordlust gevoeld. Hij liet de keel los, schudde de jongen als stof van zich af.

Maar hij zag nog de kloppende keel, die hij bijna geheel had dicht geknepen. De jongens wreven hun pijnlijke botten, veegden scheldend

hun bloedneuzen schoon. En een van hen betastte zijn keel. „Als jullie Hetty weer plagen, stomp ik jullie tot moes,” zei Kas hees. Hij klopte het stof van zijn kleren, ging toen met Edith in huis.

„Je gaf ze flink van katoen, Kas,” zei Edith trots. „Ik heb ze goed afgedroogd, stemde hij toe. „Ze zullen Hetty vooreerst niet tot hun mikpunt kiezen.” „Dat denk ik ook niet. Ik ga me wassen.” Kas rumoerde aan de keukenkraan, in de tuin hadden zijn moeder en zusjes van de strijd niets bemerkt.

Toen Kas terug kwam, hervatte hij de orgellessen niet, de kleur was van zijn wangen verdwenen. Zonder overwinningsvreugde blikten zijn ogen naar Edith. „Hebben ze je te hard aangepakt?” vroeg ze bezorgd. „Ik kan wel tegen een stootje.” „Wat scheelt je dan?” „Ik? O . . . Edith . . .” „Zeg het dan toch.”

„Jij zult het misschien niet begrijpen.” „Zeg je het nu?” „Ik . . . ik werd toch zó kwaad, dat ik die knul zijn keel bijna dicht kneep.” „Hij had het verdiend . . . die lafaard.” „Maar 't was of ik hem wou vermoorden”, zei Kas. „Je hebt toch niemand vermoord?” „Nee-ee.” „Nou dan.” „Er is tussen gedachte en daad toch niet zóveel verschil.” „Leef je altijd zo zwaar, Kas?” „Vind jij dat zwaar?” „Ja, als je, bij al wat je doet, moet denken of het wel goed is.” „Als je het niet doet, zondig je nog veel meer. En . . . en . . . een doodslager kan aan de zilveren stromen niet komen.” „O,” zei Edith zacht. Ze trachtte dit te begrijpen. Kas bleef wat ontdaan.

„Laten we in de tuin gaan,” zei hij. Ze spraken er niet over de strijd. Het rotstuintje zag er vriendelijk uit en Ediths goudsbloemen kleurden er ook. De klimroos had als een vlijtig liesje gebloeid, doch met de warmte verdorden de rozen. In haar hoekje plaatste Joke bordjes met Latijnse namen voor de bloemen en planten. Kas bleef in zich zelf gekeerd en Edith bleef niet zolang meer. 's Avonds vertelde Kas zijn moeder van het gevecht. „Die jongen was er bijna geweest, moe.”

„Maar Kas . . .,” zei juffrouw Vogels verschrikt. „Ik deed het voor Hetty.” „Je had je toch moeten beheersen.” „Het kwam van zelf, moe. Hij trapte en stompte me beurs . . . Toen kreeg ik die keel beet. Ik was door het dolle heen . . . bleef maar knijpen. Toen zag ik opeens angst in zijn ogen. Hij maakte ook zo'n benauwd geluid, moe . . . Toen schrok ik en kwam tot me zelf. Maar als ik hem niet los had

gelaten." „Dan was je misschien ook gekomen waar Driek is of naar een tuchthuis voor jonge mensen gestuurd. De afstand tussen ons en de gevangenis is niet zó groot, hé Kas?" „Kleiner dan ik heb gedacht, moe . . . Ik . . . ik . . . kon met een moordenaar soms geen medelij hebben. Nu begrijp ik beter, hoe je het worden kunt, moe."

„Ons hart is onrein en de driften zijn veel, Kas. Dezelfde genade, die de moordenaar aan het kruis heeft verlost en celbewoners tot vrijen kan maken, hebben we allen nodig. Vraag voor je drift vergeving," zei juffrouw Vogels. Kas deed het en nog lang lag hij wakker. Een doodslager kon aan de zilveren stromen niet komen, en toch zouden daar eenmaal ook doodslagers zijn. Want de Zoon des Mensen was op aarde gekomen, om te zoeken en zalig te maken, wat verloren zou gaan.

Ook Edith dacht aan het gevecht en aan wat Kas had gezegd. In de stad met de paarden poorten kwam je toch zó gemakkelijk niet. Bleef ook dit Geluksland voor haar onbereikbaar? „Je kunt er slechts komen, als er in je hart voor de Heiland ruimte gemaakt wordt en Hij er kan wonen," had juffrouw Vogels gezegd. En Hij had de sleutel van dat Geluksland.

De schilder vergat Nols woorden niet. Hij was een pechvogel, maar geen oproerkraaiër geweest. In deze wereld had niet ieder geluk, maar dat hij ook die smak maken moest. Hij knapte voor Vogels het schuurtje wat op, sprak daarna over zijn nood met zijn buurman. „Heb je nog steeds geen werk, Slijper?" „Een baas, die ik van vroeger ken, heeft in Morgenstond werk voor me." „En . . . neem je het aan?" „Morgen zou ik het met hem bekijken." „Misschien is het wat voor je." „Ik zou wát graag willen beginnen. Maar als ik m'n nek breek, is Tine nog verder van huis. De dokter zegt, dat ik het niet moet forceren. En ik ben van me zelf nog niet zeker."

„Misschien moest je leren, om niet in de eerste plaats op je zelf te vertrouwen. Om met je zonden en zorgen tot God te gaan, Slijper. Wie Hem aanroept in de nood, Vindt Zijn gunst oneindig groot." „Ik benijd jullie en ga geloven, dat wij onze kinderen veel tekort gedaan hebben. Kon ik, als Nol, maar geloven." „Vraag dan, als een kind, om geloof. Zij worden niet beschaamd, die op Gods goedheid

bouwen. Als je Hem toebehoort, ben je veilig, wat er ook met je gebeurt."

's Avonds lapte de schilder weer schoenen; zijn vrouw stopte kousen. In stilte streed Slijper zijn strijd. „O God, help me," zuchtte hij soms. „Heb je het zwaar, Klaas?" vroeg Tine. Hij vertelde haar van het werk en wat Vogels tot hem had gezegd. „Die mensen menen het goed met ons, Klaas." „Dat doen ze zeker." „De kinderen zijn er ook graag." „Het wordt hun tweede tehuis. Wij hebben te lang buiten God geleefd, Tine." „Dat hebben we, Klaas. We bemoeiden ons niet met de kerk. Maar al mijn angst had Nol niet voor kinder-verlamming kunnen bewaren. Bij Vogels zie ik, dat het geloof ons onnodige angst kan besparen. Het maakt me rustiger, als juffrouw Vogels zegt, dat onze kinderen niet in de eerste plaats onze kinderen zijn . . . dat we onze zorg ook bij God brengen mogen." „Toen Nol over engelen sprak, glansden zijn ogen zo blij. Maar mag ik, die zolang buiten God heb geleefd, om een wacht van engelen vragen?" „Waag het er op, Klaas."

De volgende dag blikte Slijper naar het hoge huizenblok op. De duizeligheid beving hem reeds op de grond. En het was hier zo eenzaam! Als hij het werk aannam en deserteerde, zou hij bij Tine niet meer durven komen. Maar . . . „Wie Hem aanroept in de nood, Vindt Zijn gunst oneindig groot," had Vogels gezegd. Slijpers blik mat nog eens de hoogte, toen zuchtte hij diep.

Die zucht was een woordloos gebed. Een gebed om vertrouwen, zekerheid, rust. „Als je het aan durft, kun je morgen beginnen. Ik zorg voor de spullen. Breng brood en koffie maar mee, 's middags kom ik zelf wel es kijken." zei de baas. Nog even aarzelde Slijper, toen zei hij: „Goed, ik zal komen." „En . . . wat heb je gedaan?" vroeg Tine thuis. „Ik nam het werk aan." „Durf je het echt?" „Als God het wil, kom ik 's avonds bij jullie terug. En kom ik om, dan hoop ik, dat Hij jullie verder zal helpen."

„Ik zal veel aan je denken . . . en . . . voor je bidden. En nou ga ik je kiel es gauw strijken," zei juffrouw Slijper. „Vader, ik ga met u mee. Als u op de ladder staat en alles goed is, zwaait u maar met de verfkwast, dan kan ik het aan moeder zeggen. Ik leen de fiets wel van Kas, hoor," zei Flip. „Dan ga ik ook mee, vader," zei Nol. „Zo

vroeg al?" „Als ik thuis slaap krijg, kruip ik weer in bed." De volgende morgen vulde juffrouw Slijper een drinkblikje met koffie en pakte brood in.

Zou het als vroeger weer worden? Kas had de fiets al gehaald. „Nou, vrouw, we gaan maar," zei Slijper. „Wees voorzichtig, hoor Klaas. En . . . ik zal voor je bidden . . ." „Dat heb ik nodig, Tine." Kazan bleef thuis, wat slaperig zat Nol op de fiets. De dag was nog pril en traag klom de zon aan de hemel. In het Zuiderpark snaterden ganzen, zeilden zwanen statig in 't water. Een reiger droomde op één poot, en tussen de bomen zag Nol ranke reeën. „Hier gaan we wel es heen, hè vader?" vroeg hij, nu klaar wakker. „Ja, hoor." „Als u vast werk houdt, mag ik weer es zwemmen," zei Flip.

In Morgenstond zagen ze zandheuvelds en bergen korrelbeton. En hystoestellen, die straks in werking zouden worden gebracht. „Wat wordt hier gebouwd! Mooi vind ik die huizenblokken niet, vader," zei Flip. „Er kunnen heel wat gezinnen in worden geborgen." „En daar gaat het maar om."

Nol keek ook om zich heen, hij slingerde soms op de fiets. Dit werd een bijzondere dag. Nol had gebeden, of alles voor zijn vader goed worden mocht. Of God hem een engelenwacht wilde geven. „Hier is het," zei Slijper eensklaps. Voor een eenzaam huizenblok stapten ze af. De jongens zagen lege, verfloze kamers, een Bruynzeelkeuken en doucheceel. Slijper trok de brandschone kiel over zijn hoofd. Met hun drieën brachten ze de spullen naar boven, die werden in de dakgoot gezet. Aan de daklijst werd een korte ladder gehangen.

„Gaan jullie maar naar beneden, als alles goed is, zwaai ik wel," zei de schilder. Hij rook de verf, de werklust tintelde in zijn vingers. Toch beefde hij als een oud juffertje. Als hij nu toch weer eens viel? Het was hier zo eenzaam en de diepte had aantrekkingskracht. „Zij worden niet beschaamd, die op Zijn goedheid bouwen," had Vogels gezegd. En: Wie Hem aanroept in de nood, Vindt Zijn gunst oneindig groot."

Durfde hij zich aan die God toe te vertrouwen en . . . was hij dan werkelijk veilig, wat er ook met hem zou gebeuren? Een korte aarzeling nog, toen hing de schilder, als Nol in zijn droom, tussen hemel en aarde. Een straffe bries trachtte hem van de sporten te blazen, duizelig hield hij zich aan de ladder vast. In de dakgoot stonden de

spullen, maar Slijper werkte nog niet. Hij keek evenmifl naar de jongens, maar 't was, of hij hun spanning gevoelde. En ook . . . Nols vertrouwen. „O God, als Gij U met mij wilt bemoeien, houdt me dan staande,” stamelde hij. Nog hield de schilder zich vast, maar langzaam ontspande de krampachtigheid van zijn vingers zich. De duizeligheid week en ook zijn vrees voor de diepte. Een blij vertrouwen stemde hem rustiger, waren er nu engelen bij hem gekomen ?

Beneden zag Flip, dat zijn vader een hand naar de spullen uit stak. „Nol, zou vader het rooien ?” „Ja, want al zien wij ze niet, er zijn bij vader toch engelen, Flip.” „Engelen, Nol ?” „Ja, hoor.” Flip lachte niet om zijn broertje, hij tuurde met pijnlijke ogen naar boven. Er hing van het slagen zoveel voor hen af. En ook voor Kazan, die Flip niet wilde missen. Eensklaps greep hij Nols arm. „Nol, vader gaat werken.” „En nu geeft hij het sein . . . zie je dat, Flip ?” „Vader durft het weer aan, hij is niet meer bang.” „Ik zei toch wel, dat er bij vader engelen zijn.” Ook nu lachte Flip niet.

Een poosje sloegen ze vaders rustige werken nog gade. „We gaan naar huis, Nol, moeder moet het ook weten,” zei Flip. In de huizenblokken werd het bedrijvig, hijskranen draaiden, brachten de materialen naar boven. Soms woei het zand scherp in de ogen der jongens. Ze vonden hun moeder met Edith bij Vogels. „Moe . . . moe . . .” hijgde Flip. Juffrouw Slijper werd bleek. „'t Is toch wel goed met je vader ?”

„Ja, moe, vader werkt.” „En hij heeft naar ons gezwaaid, moe.” „Vader is er nou door, hoor,” zei Flip. „O jongens, wat fijn! Nu komt er misschien een eind aan de zorgen. Dit is een vreugdedag voor ons.” Nol knikte gelukkig. Hij had geen engelen op de ladder gezien, en toch geloofde hij, dat ze er nu nog waren . . .

Moe, maar dankbaar, vertelde Slijper 's avonds zijn wederbaren. „Nu heb ik voor morgen ook vertrouwen, hoor Tine.” „Het mijne was vanmorgen weer klein. Ik had wel voor je gebeden, maar ben toch naar Vogels gegaan. Nu moesten we voortaan ook aan tafel bidden en danken,” zei juffrouw Slijper. „En uit Jokes Kinderbijbel lezen,” zei Nol. Telkens vertelde Slijper nu iets van de stad, die aan de stadrand verrees. De huizen waren er nieuw, toch was het vol-

maakte Geluksland dáár niet, want met veel gezinnen was Vrouw Zorg meegegaan.

Toen de schilder er van vertelde, raasde een straaljager boven de straat. „Eigenlijk is er op aarde geen volmaakt en veilig Geluksland. Maar we weten nu van een Geluksland, dat niet door atoom- of brandbommen kan worden verwoest,” zei juffrouw Slijper. „En ook van een engelenwacht,” zei haar man. „Maar ik droom nog graag van ons Geluksland en ik wil best emigreren,” zei Flip. Hij streelde Kazan, die het ook beter kreeg en voor wie het belastinggeld weer verdiend werd. „En hoe is het met Edith?” vroeg Slijper.

„Ik ben in de straat nu gelukkig. Die Canadees zou ik nog wel es willen zien, maar van een pony en rijkleed droom ik niet meer, vader,” zei Edith. Ze voelde zich als bevrijd. Kas werd haar vriend en het orgel schonk Edith vreugde. En in de Kerstnacht had de Heiland zijn Geluksland verlaten, om zondige mensen aan de zilveren stromen te brengen, en de stad met paarlen poorten voor hen te ontsluiten . . . Engelen hadden van die komst op aarde gezongen.

Juffrouw Naastepad en Hetty verhuisden. Een grote wagen was er niet voor de meubeltjes nodig. Maar die kaarsen in zilveren luchters nam juffrouw Naastepad naar haar nieuwe woning wél mee. Driek had ze in zijn cel mogen zien. En nu kwam hij . . . vrij! De nieuwe woning was voor hem in gereedheid gebracht. In hun knapste kleren gingen zijn vrouw en Hetty hem halen. Buiten bleven ze op hem wachten.

In een veldje tussen de duinen werden de visnetten geboet. De boetsters liepen over de donkere netten. Ze zagen hier voortdurend dat grauwe gebouw. Het weer werd al fris, krijsende meeuwen vlogen over de duinen, waarachter de zee was. „Kwam vader nu maar, moeder,” zei Hetty. Ze verlangde zo naar hem en toch was ze nog wat schuw. Ze had haar vader zolang niet gezien en . . . zijn leven toen was heel anders dan het hunne geweest.

Eindelijk kwam Driek, hij droeg een koffertje in de hand. Het zonlicht deed hem oogknipperen. Niet minder dan Hetty had hij naar dit uur verlangd. Hij was nu weer . . . vrij . . . Hetty vloog naar hem toe . . . hing aan zijn hals. „Vader . . . dag vader . . .” „Hetty . . . m'n meisje . . .” Driek hield haar een armslengte ver van zich af.

„Wat ben je gegroeid . . . in die tijd,” zei hij schor. Hij was netjes gekleed en geschoren, maar zijn gezicht was erg bleek. Nu zag hij zijn vrouw ook. Haar ogen waren niet boos of verwijtend, ze beloofden Driek hulp en steun. In het veldje liepen de boetsters over de netten, dichtbij en toch veraf was dit voor Driek geweest. Want nóóit was de gevangensmuur een millimeter terzijde geweken en dié had Driek ook als ellende gevoeld.

Toch waren er in zijn cel muren geslecht . . . muren van hoogmoed en zondig begeren. Zijn vrouw legde een hand op zijn arm. „Nu ben je weer vrij, Driek.” „Vrij . . . ja vrij . . .” Driek ademde diep de buitenlucht in. Uit de grond van zijn hart had hij gevraagd, of God hem voor een nieuwe misdaad wilde bewaren. Hetty legde haar smalle hand in de zijne. „Vader, ik ben toch zo blij!” „Ach . . . Hetty . . .” „Hebt u mijn briefje gelezen?” „Al heel dikwijls, Hetty.” „Vindt u dat psalmvers niet mooi?” „Ik ken het van buiten.” „En van die sterke Heiland weet u het ook?” „Ja, Hetty.”

„Nu gaan we naar huis, hè?” „Je zult es zien, hoe gezellig het in ons nieuwe huis is, Driek,” zei zijn vrouw. „Thuis . . . ons nieuwe huis . . .” herhaalde Driek. Nog eenmaal blikte hij naar dat sombere huis. „Daar ben ik toch het éerst thuisgekomen,” wist Driek. En in de hemel hadden engelen zich hierover verblijd.

Joke dacht ook aan Driek. Ze wilde later, als apothekeres, zieke mensen helpen genezen. Maar 't was nog schoner, als je aan zieke zielen de gezondmakende medicijn brengen mocht. Joke hoorde Fanny en Nol in de keuken. Nol was in 't ziekenhuis gezonder en sterker geworden maar Fanny had zich het eerst met zijn zieltje bemoeid. Nu werd er bij Slijper gebeden en in de Bijbel gelezen. Edith heeft van moeder en Kas veel geleerd. Ze droomt niet meer van een pony en rijkleed. „Ik wou, dat ik Flip helpen mocht, om het ware Geluksland te vinden,” dacht Joke.